

BOHUMIL ADÁMEK

SALOMENA¹

Provozování této tragedie pro Prahu, předměstí její i policejní obvod pražský vyhrazeno král. českému zemskému divadlu v Praze.

„Vox mea - vox vitae.“ Zvony Jarošovy

Osoby

Dějství první.

Dějství druhé.

Dějství třetí.

Dějství čtvrté.

Dějství páté.

Komentář (L.B.)

Osoby

Zdislav Berka z Dubé a z Lipého, nejvyšší hofmistr království českého.

Volf z Vřesovic a na Doubravské hoře, hejtman hradu pražského.

Bohuslav Felix Hasištejnský z Lobkovic, vojenský kommisar královský.

Ledron, důstojník v pomocné jízdě císařské.

Hroznata Prostiborský z Vrtby, důstojník a jednatel vojska stavovského.

Václav mladší Doupovec z Doupova, jeho přítel.

Mistr Matouš Collinus z Chotěřiny, lektor řeči a literatury řecké při kolleji Karlově.

---

¹ Převzato z: Adámek B., *Salomena. Tragedie v pěti dějstvích*, Praha 1885 (redakčně upraveno).

Toman Jaroš, královský zvonář a puškař.

Salomena, jeho dcera.

Zoan Maria da Ponte, sochař, její choť.

Ferrabosco di Lagno,
Paolo della Stella, } stavitelé Belvederu.

Tertius, dvorský malíř.

Hans Trost, řezbář.

Giovanni de Spatio,
Hans Peisser, } takéž výtvarní umělci.

Vojtěch Levý,
Vavřinec Kříčka z Bytyšky, } vyučenci Jarošovi.

Lékař.

Vojín královský.

Choť Peisserova.

Martuccia,
Beppo, } služební v domě Zoana da Ponte.

Sluha Lobkovicův.

Hosté Lobkovicovi, dámy i páni. Umělci. Sloužící a pážata. Stráže.

Čas děje 1547.

Dějství první.

Sady při letohrádku Zoana da Ponte poblíž hradu pražského. Pozadím se táhne vysoká zeď, jež namnoze prokmitá skupinami bujných křovin a košatých stromů. As uprostřed této zdi na mírné terasse gloriett, zpola ven z ohrady, zpola do vnitř sadů vystupující. Před ním květinová pole v rozmanitých tvarech. V levo vyniká loggia letohrádku s balustradou, jejíž pilastry zdobený jsou soškami mythologickými. V pravém popředí vchod do dílny, tvořící zvláštní budovu rázu prostšího. Více vzad přiléhá k ní podélnou stranou prostranné loubí, obrostlé divokým vínem, jímž však výhled do sadů nikterak není zamezen. V něm stůl a několik židlic. Vše v renaissančním slohu, jehož vzorem současně budovaný letohrad královny Anny při zahradě královské, zvaný Belvedere.

Výjev I.

Bohuslav z Lobkovic a Ledron vstupují loggií. Beppo na jejích stupních.

Beppo:

Mně Jobeš říkali, signor ted' - Beppo;
vše jedno mi, já poslouchat zvyk' slepo.

Lobkovic:

Nač takých vytáček?

Beppo:

Signorův zákaz -

Lobkovic:

Že doma, prisvědčil's.

Beppo:

Ač neměl jsem.

Lobkovic:

Jdi ohlásit nás.

Beppo:

Prosím zůstaňte!

Lobkovic:

Snad venku, v předsíni - já, Lobkovic!
Být sluhou mým, dal bych ti vymrskat,
že nevíš, jaký k hostem šetřit mrav.

Beppo:

Jít - budu zjista od signora bit;
a nejít? - zas mám zde svůj výprask mít.
Jít - nejít, vždycky bit; zle, buď jak buď:
tak v světě sluhou být všem přejde chuť.

Lobkovic:

Signor že v práci? Ved' k signoře nás.

Beppo:

To žádáte, bych sám svůj zlomil vaz.

Lobkovic (k Ledronu):

Věst' nelhala.

(K Beppovi):

Kde její komnaty?

Beppo:

Nic nevím, nic, a pomoci-li není,
signoru chci vás raděj ohlásit.

(Na odchodu):

Vím, plísněň budu, ale braň se, brachu.

(Na Lobkovice a Ledrona):

Těm? - Saracén sám nenahnal by strachu.

(Odchází v dílnu.)

Výjev 2.

Lobkovic, Ledron.

Ledron:

Hrát umíš mistrně. Kdo tušil by
v té vážné skrabošce, již nalíčil
jsi službou královskou, že díblice

Istných popudů a spletek milostných
své růžky sotva ztají a svůj smích.

Lobkovic:

Mým živlem boj. Kdy zněmy muškety
a šalmaj míru vzduchem šveholí, -
Mars v sladké touze plál vždy k Venuši! -
ať z jeho vinic, na čas opuštěných,
v žold její spěchá jarý válečník.
Chci spatřit ji, ten leposkocí zjev,
jenž k hymnám ladí mysli divákův;
že dosud ztajen být moh' zraku mému,
jak odpor každý - k výboji mne dráždí.
Ač nevyjde-li sama, vylákat
ji musím z úkrytu - té chvíle - zde -
ať vtipem, hádkou, šalbou, dvořením
neb zpěvem, buď si oklikou či zpříma,
a nutno-li, ať bambitka má hřímá.

Výjev 3.

Z dílny vystoupí Zoan Maria da Ponte a Beppo.
Předešlí.

Beppo (k Zoanovi):

Necht' na druhé též ucho zhlučnu hned,
když vinen jsem.

Lobkovic (jde vstříc Zoanu - zpola žertovně):

Nic naplat, přepaden jste,

signore, dle všech války regulí:
ted' markys z Marignanu školou naší.
Lest' s odvahou se spikly proti vám
čas nezvyklý i podnět důrazný
si zvolivše.

(Na Beppu, jenž v rozpacích):

Stráž vaše překvapena
se dala v útěk od bran, kterýmiž
jak předvoj vítěze my vstupujem
v kruh vaší tvrze, jejíž panenskou
prst' dosud zbujná pata vojáka
prý nezdeptala. Odpor nemožným.

Výjev 4.

V logii se objeví Collinus, Ferrabosco, Stella, Spatio, Peisser, Trost, Tertius, Levý a Kříčka.
Později Martuccia. Předešlí.

Lobkovic (na vstupující):

Proud hlavní vojska, hle, již dorazil
též na místo. Jen rychle, vzdejte se.

Zoan (vítaje všechny nutí se do žertu):

Jsem v skutku překvapen. Ač bezbranný -
již zajat na milost' a nemilost'
tak značnou přesilou - přec právo mám
snad zvědět jménem čím a z jakých příčin
v čas pokoje muž mírumilovný
jak já v šanc vydán války zákonům?

Lobkovic:

Že vítati má hosty nezvané,
to jste chtěl říci. Nechci krutostí
vám spláčet; vítěz má být milosrdným.
Nuž, v trpký nápoj dnešní porážky
tu krůpěj těchy: farandoly polnic,
jež k potajnému vřískly útoku,
erb nesou královský: „Rex Ferdinandus!“
jest heslo, jemuž pevnost' podlehla.

Zoan:

Jsem odzbrojen; zvuk jména toho stačí,
bych sklonil šíj'. Však dosud nechápu -

Lobkovic:

Proč útok na vás právě namířen?
Kdy tajné výpravy zdar pojištěn,
lze cíl též odhalit. Jeť známo všem,
že tyto dni se v Praze dohrává,
co na mühlberských polích vzalo vznik.
Tam porážena říšská knížata,
jež odboj zdvihla proti majestátu;
zde velezrádčí jejich spojenci -
žel, musím vyznat, moji krajané -
svou vinu trpce mají odpykat.
Takž jeho milost' královská co den
teď zasedajíc k soudu nad rebelly
tou stálou pří a ortelováním
tak vzpuzena, že trudnou zamlklost'

jen s hněvem příkrým směňuje a budí -
co do zdraví - všech věrných vážné stesky.
Let myslí v jiné strany obrátit,
v tom pomoc jediná. Hry nějaké,
jimž jeho milost' dávným přítelem,
jsem rozhodl se schystat potají.
Kdo překvapí, tent' baví dvojnásob.
Že na vás hned, signore, případ' jsem,
mi, bohdá, nezazlíte.

Zoan:

Příhanou
by bylo, kdybyste byl jinak soudil.

Lobkovic:

Já nemýlil se. S předu souhlasem
jist vašim všecky ty, jež zříte zde,
jsem pozval k vám, by radou, pomocí
v tom přispěli.

Stella:

V dům cizí hosty zvat,
by domu pán nic napřed nezvěděl,
ten vtip se podařil.

Ferrabosco:

Čin odvážný -
nic o tom nesdělit též pozvaným
a možné hostitele nevrlostí,
již nezavinili, je vystavit.

Lobkovic:

Ten útok odrazím signora maje
již po své straně. Jiná obava
mou tísní hrud': zda také u paní,
jíž k srdci přirostlo to zátiší,
tak snadno doprosím se odpuštění,
že jeho klid náš vstup dnes v tábor mění.

Zoan:

Ti starost' má.

Lobkovic:

Až vstoupí mezi nás,
mně slovo přejte!

Zoan:

Nemá tušení -

Lobkovic:

Necht' tedy sám jak vinník hlavní smím
k ní uveden - své přednést omluvy.

Zoan:

Je chora dnes - i sotva bude zde,
by vyšla ven neb kohos přijala.
Ji zastoupit mně dopřát musíte.
Hoj, Beppo! Kde Martuccia? Pospěšte!

(Z letohradu Martuccia):

Víc křesel, víno, rychle!

(K hostem):

Starobni

jsou oba, nezkušení v obsluze

tak četné společnosti; shovte jim.

Tam do stínu snad, libo-li vám, páni!

(Provází je do loubí, když Beppo a Martuccia upravují stůl.)

Lobkovic (k Ledronu):

Dva první pokusy již zmařeny.

Ledron:

Však voják necouvá, byť raněný.

Lobkovic:

Dej pozor, zda se v okně neobjeví,

až pokál o zem zazvoní, tvář děví.

(Odcházejí za ostatními do loubí.)

Zoan (u stolu):

Vděk mějte s dobrou vůlí, ochotou,

s níž vše se poskytuje. Jste vítáni.

Lobkovic:

Dík za vše. Než však v úradu se dáme,
číš dovolte mně povznést k poctě té,
jež nezřena přec tady vévodí
jak s oblaků své říši bohyně.
Ať žije choť zde tvůrce Tuscula,
jež v stínech svých nás vítá hostinně.

(Všichni popíjejí.)

Číš praskla jako blaha nadbytkem,
že štáva v ní, signoře k oslavě
teď chýlená, se směla zapěnit.
Tím posvěcena jedním úkolem
ať přípitkům víc neskrývá svůj lem.

(Odmrští pohár.)

Zoan (s číší v ruce):

Nuž, k zdaru věci, jež sem vedla vás!

(Znova se připojí.)

Lobkovic (k Ledronu potají):

Nic nespatřil jsi?

Ledron (k Lobkovicovi taktěž):

Nehnul se ni vás.

Lobkovic (k ostatním):

V mých žilách sice krev táž koluje,
co v předka mého Bohuslav kdys,
ježž laur poety skrášlil nesmrtný;
však mně druž drsná Martova je blíž.
S ní den a noc se bít a pít mně líp
jde k duhu, než plést verše v samotách.
A protož dovolte, by s vojákem,
jenž půdu potřebnou jsem vydobyl,
své místo směnil mistr sedmera - ne,
všech umění; ab Insulis Alanus
to druhý, doctor universalis,
náš skromný Kouřiman.

Trost:

Žák Melanchtonův!

Stella:

Mus chovanec!

Křička:

Homerův vykladač!

Collinus:

Jen žádnou ovaci, jež nesnáz budí,
že dík vzdát příslušný jsme slovy chudí.

Čím prospět mohu, jest jen porada,
vám, vzácní, soud i volba připadá.

Spatio:

Oč jde? Zda o průvod s děv tisíci,
či tance při pochodni jiskřící?

Ledron:

Snad byl by zápas vítán s burdýři?

Trost:

Neb mysterium.

Lobkovic:

Nálada jen svěží
z té kratochvíle ať se rozvíří.

Collinus:

Pak nejbliž světského cos volit leží.

Tertius:

Tož „Formiona“.

Spatio:

Raděj „Susannu“.

Collinus:

Ta získala hold také dvořanů,
že studenti ji směli na hradě
též opakovat jeho milosti.
Já pro svůj díl se kořím královské
v tom libosti.

Stella:

Jen nic, co hráno již.
Ctěn špatně byl by host náš nejjasnější
zrak jeho vábit tím, co jiným zvědnělo.

Křička:

A myslím vůbec žádnou historii,
jíž děj zná každý předem z paměti:
kdy vstoupí Ruth, že přijde také Boos
a kněžské amen, dlouhý epilog.

Stella:

Tak zkrátka, něco z brusu s plným jádrem.

Křička:

Mám na mysli tu slavnou disputací,
již jste měl „o slávě“.

Collinus:

Nuž, ta-li fládrem, -
chci, carissimi, svěřiti se zcela,
že hlavou jde mi komedia smělá -
kýs řízný turnaj všechněch proti všem.
Cnosť s neěstí, lež s pravdou kříží zbraň;
moc, sláva, zlato, pých i záští saň -
vše zastoupeno vždy svým řečníkem;
čím dme a pne se světa firmament,
má volné slovo v tom i argument.

Stella:

Jen žádné nadpozemské figury,
z nichž hučí to jak z prázdné lastury.

Ledron:

Tot' zápasníků hlučná bude četa.

Collinus:

„Spor mudrců a bláznů toho světa,“
v tom názvu rozmarné hry obsah celý.
V dva tábory se obhájcové dělí:
zde šašci s barevnými okuláry
své pletou biče, vtípu brousí spáry;
tam v reverendách filosofů tlum,
jenž nakvap z pergamenů sbírá um.
Šest mudrců zde a šest bláznů tam
jde v dišput pro vezdejší klam a mam.

Křička:

Tvůj vavřín vadne, Mikši Konáči!

Lobkovic:

Ten náčrtek nám zatím postačí.

Collinus:

Však z věci té mne dosud matou mžitky,
jak přivést ku konci ten rozpor břitký.
I prosím, sjednoťte se na doktoru,
jenž palmu odnésti má z toho sporu.

Spatio:

Ať Bacchovi ji urvou panoši;
sem révu, mák v guirlandy rozkoši!

Peisser:

Jak běží svět: defensor ušatý
všech argumenty zvaží - dukáty.

Ferrabosco:

Já chválím šlechtnost', vše jiné pýr;
mrav s myslí ryzí - vítěz: kavalír!

Křička:

Já žezlo přisoudil bych umění,
jež pustý svět v ráj luzný promění.

Ledron:

Můj rek tvář nosí zprahlou, zjizvenou
ryk války slavě s dějův obměnou.

Zoan:

V tom světa Bábeli jen řídký host,
v němž síla s všeho, - svatá povinnost!

Collinus:

Vše, spectabiles, pěkné na mou čest,
však hra by musila mít konců - šest.

Levý (povstává).

Stella:

Ah, ještě Levý.

Levý:

Novic nesmělý -

Kříčka:

Jen zpříma!

Stella:

Zde nás věk přec nedělí.

Levý:

Ten zápol zřím, jak v bouře roste jek,
v němž zmirá jásot jedněch, druhých vztek,
druh - nedruh marným bojem znaveni,
v tom vstoupí - krása v prostém odění.
Vše stane, váda zmlká zvědava,
kých vývodů teď přijde záplava;
leč krása - nemluví. Již zjevem svým
ves odboj rozptyluje v dám;
řeč bezmocna, div jímá člověka, -
kýms blahem vše se chví - a pokleká.

Stella:

V mou náruč!

Tertius:

Výborně!

Kříčka:

Já ustoupím!

Ostatní:

My všichni!

Collinus:

Triumf krásy - nade vším.

Nu, dobře, páni, jak se líbí vám,
však jednu obtíž při tom znamenám.

Trost:

Přec výtka nějaká.

Spatio:

Vždy najde chlup.

Collinus:

To všecko dosud beznohý je trup.

Ty řeči, verše básník odměří,
však nevím, kdo a kde jsou aktéři?

Lobkovic:

My sami.

Spatio:

Hoj, toť kousek veselý.

Tertius:

Jsem dychtiv, co mně mistr přidělí.

Lobkovic:

Sám každý vyvolí si masku svoji.

Kříčka:

Já pýchy heroltem chci být v tom boji.

Stella:

Jen tabulky ne na krk s nápisy,
že Saul neb Samson jde to z kulisy.

Lobkovic:

A žádné Musy s věnci z břechtánu
a majoránu.

Collinus:

Kam se dostanu?

Spatio:

Já rohy navlíknu jak Faunův druh.

Peisser:

Já žida černý klok a žlutý kruh.
Mých řečí verše, mistře, ať jen zvoní.

Lobkovic:

To víte, duch ten ve zlatě se sloní.

Spatio:

Můj Aristarch vám všecko, mistře, sleví,
však v úloze vždy míti musím zpěvy.

Trost:

Já tvář svou nakuklím jak mudrák sova.

Collinus:

Jen prosím, dopřejte mně také slova.
Z vás každý nad svou maškarkou jen jásá;
věc hlavní, kterak vystoupit má krása?

Spatio:

Ta ovšem ženského je pohlaví.

Collinus (uštěpačně):

Nu, děvčata hrá student Šilhavý.

Kříčka:

At' Tertius dá v oběť svoje chmýří.

Stella:

Hle, Levý sám již panenkou se pýří.

Peisser:

A což, my dáme jí též advokáta.

Collinus:

To bude hlava dole, vzhůru pata.

Levý:

By zasáhla v hru krása účinně,
jen dáma vstoupit smí jak bohyně;
vše jiné zastoupení vyloučeno.

Trost:

Ta mládež smělá! Kam by přišly mravy?

Stella:

Já díím, že náhled Levého je zdravý.

Lobkovic (jat náhlou myšlénkou - potají):

To vhod.

(Nahlas):

Hra bude ctná.

Collinus:

Leč dámy jméno,
v níž s vнадou žádanou se smělost' druží,
by v hře té na lešení stoupla s muži?
Kde je? Kdo zná ji?

Lobkovic (k sobě):

Nelze otálet.

(Kvapně nahlas):

Já mním, k té volbě všech se chvěje ret
i těch, jimž známa pouze podle zvěsti;
neb korunu všech půvabů prý pěstí
v své choti hostitel náš v těchto zdech.
Teď na něm jest, by schválil volbu všech.

Zoan (z prudka):

To nikdy!

Ferrabosco (stranou):

Z duše mé ta odpověď.

Lobkovic (k Zoanu):

Tak čestný úkol v také příčině -

Peisser (taktéž):

Vděk jeho milosti -

Kříčka (rychle za sebou):

Choť slavená!

Stella:

Nás chloubá všech!

Tertius:

Dvůr jásá!

Zoan (s důrazem):

Nikdy, nikdy!

Výjev 5.

Beppo z loggie. Později Berka z Dubé s Jarošem. Předešlí.

Beppo:

Zas noví hosté hlásí se: signorův
pan tchán a nejvyšší pan hofmistr.
Mám vpustit je?

Zoan:

Co stojíš, bloude, jdi!
Jak poprvé by zřel tu člověka.

Beppo (odejde v letohrádek):

Lobkovic (k Ledronu):

I z léčky hry se mi již vyvleká.

Z loggie Berka z Dubé s Jarošem.

Berka:

My krokem přitlumeným, nesměle
dech přímo tajíce se blížíme
jak nepovolanci v týn svatyně -
tož s obavou mír její nerušit.
My tušili zde kněze umění,
an vzývá nadšeně své bohy sám,
a hle!

Collinus:

I Skopas rád měl taký krám.

Berka:

Aj mistr, nejbližší náš laureát.

Collinus (uklání se):

Fortuny šlehům vděčný koleát.

Berka:

Těž della Stella, hvězda Belvederu,
sok v slávě Sansovinův a Bramantův.

Stella:

Čeť, štěstí v zemi také působit,
jež Rejska s Benešem zve syny svými.

Berka (s úklonou ostatním, kteříž ji opětuji):

A Lobkovic, Ledron i Ferrabosco -
věd, umění to symposion svorné
s Bellony odkojenci.

Collinus:

Družstvo vzorné.

Berka:

Již znáte mne, vždy přítel, ctitel váš.

Collinus:

Než vstoupil jste, jen scházel Mecenáš;
ted' společnost je celá.

Zoan:

Náhoda
vše pouhá.

Jaroš:

Řídká v pravdě výminka
zde tolik hostí spatřit pospolu.

Lobkovic:

Jen malá porada, čím vybavit
z chmur teskných mysl jeho milosti.

Berka:

Věc vážnější, než mněl jsem na pohled,
vás bavila; s kým asi výsledkem?

Lobkovic:

Hru zvláštní chceme sami vystrojit,
již sepsat na mistra zde vloženo.

Collinus:

V ten účel sladké pro mne břemeno.

Berka:

Dle auditoria však veliká
se zodpovědnost' hrou tou podniká.
Ať neosedlá duch vás Aretina,
jenž rád sonetty, hry své čerpá z vína.

Collinus:

Ne; zde materia i stylus cudně
jen z nejčistší smí váženy být studně.

(K Berkovi a Jarošovi):

I byste laskavost' mít ráčili,
můj rozum vyslech' by rád zpozdilý,
co soudem vaším. V koloběhu světa
zda zmůže pravda víc či podlost' kletá,
zda cnost' či zloba; ať se zkrátka ptám,
co nejvýš klást pán ráčíš každý sám?

Berka:

Měl mluvit v duchu jeho milosti:
co v čele víry pečeť zřejmě nemá,
jest marnost'; víra věčný zdar jen skytá,
vše ostatní hra pouze okamžitá.

Collinus:

Ba pravda, na víru jsme zapomněli.

Jaroš:

Však vírou ještě člověk není celý.
Já stavím nejvyšší lásku k rodné zemi,
z té prýští vše: cnost', síla zdroji všemi.

Levý (ke Kříčkovi):

V tom srdce celé!

Collinus:

Vše to řádně scením
a potlesk stržíme svým provozením.

Berka:

V tom shoda s naší cesty účelem -
vstříc zálibě jít jeho majestátu.
Kdys ráčil mezi řečí prohodit,
by smutkem zahalená komnata,
v níž zbožněná choť život skončila,
v kůr při náhrobku Karla císaře
teď pochovaná, v kapli změnila
se domácí. To podotknutí pouhé
nám rozkazem. Jak změna dít se má.

(Na Zoana):

vám s Jarošem se shodnout připadá.

Jaroš:

Co v silách mých, já slíbil vykonat,
by památka té velké vladařky
se dochovala v časy nejzazší;
neb lid svůj v srdci vždycky nosila.
I ještě vzdechy lože smrtelného
se přimlouvala k choti královskému,
by lidu tomu nebyl otčímem,
vždy znova ždajíc jeho slyšet slib,
že přejímá díl její lásky k němu,
jak bála by se, jejím úmrtím
že ztratit máť svou ztrácí národ vše.

Zoan:

Ten úkol nečekanou pro mne ctí;
i vítám příznivé v tom návěstí,
že právě ku konci se práce chýlí,
jež význačně se k témuž hodí cíli.
Mním sochu její v Pánu milosti.

Berka:

O přejte nám hned obdivit to dílo.

Zoan (k ostatním):

Ač páni odpustí-li,

(k Berkovi):

jak je milo.

(Odvádí Berku s Jarošem do dílny.)

Výjev 6.

Předešli bez Zoana, Berky a Jaroše.

Collinus:

Juž dobře pacient náš opatřen,
my světské zábavy mu skytnem' křen,

(za Berkou a Jarošem):

ti - péči mají o nebeskou stravu;
oč přijít může - pouze o svou hlavu.
Dva lékaři jdou - každý cestou jinou;
pak zbude hádanka, či trpěl vinou. -
Však ještě nedošli jsme na konec;
pták dosud lítá, pro nějž máme klec.
Signor vše rázně odmít'; není sporu,
že počítat již nelze na signoru.

Ferrabosco:

To mohl napřed vědět každý věru -
Zoan a choť dát zrakům na ofěru!

Tertius:

Že pouze modelem ji chtěl kdys míti,
to stálo Spaventina živobyťi.

Levý:

Pak sám svůj největší je nepřítel;
neb vše, co z dláta jeho zdobí vlysy,
ať nymfy, amoretti, její rysy
má zřejmě, aniž by sám tuchy měl.

Lobkovic:

Takž příroda se na něm sama mstí,
jíž každá zvrácenost' je neřestí.
Přec krása stvořena je pro všechny;
ji skrývat potají vždy sobecky.
Já ženu takou mít, ať z její tváří
jak slunko v den kol vnada její září;
ať spíjí se jí, kdo chce, vzdychá, šílí;
ať opěvá ji; v souboj pro ni pílí.

Ferrabosco:

V tom každý manžel pánem svého domu;
kdo činí jinak, má své právo k tomu,
a to-li ona spokojeně snáší,
v to plést se nemůž' být přec věci naší.

Lobkovic:

Tot' důtkou na mne mířeno zas novou.
Vás vesměs kavalíra vzorem zovou,
i doufám v přímou vaši odpověď.
Co znamenal hled povržlivý teď,
co dřívější hned vaše ke mně slova?

Ferrabosco:

Bych pověděl vám všecko zkrátka, znova,
mně nelíbil se hned váš prve vstup.
My nezvaní sem přišli jako v lup;
jen tušit, že Zoan nic o tom neví,
já první odepřel bych přijít zrovna.

Lobkovic:

Což jméno mé vám záruka je skrovná?
Již cti mé urážkou zní vaše hněvy.

Stella:

Kam řeč ta běží?

Křička:

Jaká proměna?

Lobkovic:

Snad nejsem chlapcem? Víím, co znamená ten němý pošklebek.

Stella:

Jen mírněte se.

Lobkovic (chápe se rukojeti svého meče):

Ven šaršoun! Ruká má se studem třese,
že planých slov směl předstihnout ji roj.

Ferrabosco:

Jsem odhodlán čas každý v taký boj,
však odpírám by sporu toho štír
směl poskvřnit zdí hostinných tu mír.
Kde libo jinde, jsem vždy ochoten.

Lobkovic (potají):

Zas selhalo; dnes nešťastný mám den.

Ferrabosco (domluviv se se Stellou):

Já Stellu pošlu určit místo s vámi.

Lobkovic:

Ledrona já, ať sjednají to sami.

(Postoupiv k popředí - k Ledronu; ostatní se skupí kol Ferrabosca rozmlouvajíce.)

Vstup náhlý, lest' i různé poklony -
vše marno za ty vniknout záclony,
jež poklad tají závistně v svém stínu.
Já krve k mozku návalem dnes zhynu.
Ta půtka žádoucí hned zmařena,
můj vtip mne opouští i štěstěna.
Třesk číší vylákat ji nepostačí,

(Pozdvihuje bambitku k výstřelu.)

nuž, budu střílet tam v to hejno ptačí.

Ledron:

Ó zadrž!

(V levo za scenou hluk.)

Stella:

Co to? Jaký hluk a křik?

Ferrabosco:

Šerm důrazný -

Výjev 7.

Z letohradu vběhne Beppo vyděšen. Později Salomena, pak Zoan s Berkou a Jarošem. Za scenou vojín. Předešlí. Vše kvapně.

Beppo:

Ven hledět nemám zvyk, -
však zle je, zle. - Tam jeden proti dvěma,
a zdá se, že již ani zbraně nemá.

Vojín (za scenou v levo):

Ó pomoc, pomoc!

Na stupních loggie objeví se Salomena.

Lobkovic (spatřiv Salomenu):

Ona - tedy přec!

Z dílny vystoupí prudce Zoan, za ním Berka a Jaroš.

Zoan:

Ký zmatek? Břinkot braní - jaká věc
to způsobila vše? Pán z Lobkovic
v své pěsti bambitku -?

Beppo (ukazuje v levou stranu):

Tam smrti v líc -

Zoan (postřehnuv Salomenu):

Co zřím? Choť moje zde též, možno-li?
Hněv s úžasem v mé hrudi zápolí.

(K Salomeně):

Nač prodléváte? Prosím, jděte zpět,
jste chora, škodlivo vám vycházet.
Kdo odvážil se vyvolati vás?

Beppo:

Tam bitka v blízkou -

Vojín (za scénou v levo):

Běda, běda!

Beppo:

Zas!

Ferrabosco:

Oh, toho smrt' již v loktech konejší.

Berka:

Snad přispět lze, nuž spěšme!

(Odcházejí skrze loggii; zůstane pouze Zoan se Salomenou po jedné, Lobkovic s Ledronem po straně druhé v popředí.)

Výjev 8.

Salomena, Zoan, Lobkovic a Ledron.

Lobkovic (nespouštěje očí se Salomeny - k Ledronu):

Krásnější
jsem ženy neviděl. Jeť lhář, můj sen,
zde skutečnosti zjevem překonán.

Ledron:

Ted' rychle pryč, svých smyslů nejsi pán.

Lobkovic:

Já jdu; však to ti slavně přísahám,
že ještě dnes se vrátím v její chrám.

(Odchází s Ledronem.)

Výjev 9.

Salomena, Zoan.

Zoan:

Jsem všecek rozjitřen, - vy poklidně
zde stojíte - nic nepřekvapena
těch drzích zraků šípy, sama terč
jich ochotný. Přec mluvte.

Salomena:

Nemám slov
se hájit proti takým nařknutím,
jež jsou mi cizí jak ta vaše řeč.

Zoan:

Tu pevnost' oka přál bych vaší ctnosti.

(Na odchodu k sobě):

Kdy srdce mé se věčných pochyb zhostí?

(Odejde za předešlými.)

Výjev 10.

Salomena.

Salomena:

Čím jsem zde, čím jsem byla, doposud,
že se mnou takto se již mluvit smí?
Co věřit jsem se podnes bránila,
co snášejíc jsem hleděla vždy stajit,
ten úžas v tvářích hostí bezděčných
jak pravdy zrcadlem to potvrdil,
že vším zde spíše jsem, jen chotí ne,
jež aspoň z úcty zvyklé těší se.
Což velitelkou domu, ani svou -
ni času svého paní, hledu, slova!
Již o mír duše mé los metají
v mém nitru svůdní rádci potají:
jsi otrokyní zde, jak v službě cizí;
v tvé moci jest, kdy okovy ty zmizí!

Výjev 11.

V pravém pozadí vedle gloriettu objeví se Hroznata, an vyšvihnuv se na zeď zahradní kvapně s ní slézá. Salomena.

Salomena (spozorovavši Hroznatu):

Však co to? Přes parkán se spouští kdos
a chvatným krokem míří sem. Pryč, pryč!

(Chce odejít.)

Hroznata (spěchaje v popředí za Salomenou):

Ó nezanikej, hvězdo spásy mé!

Salomena (zastavivši se):

Můj bože, hlas to známý -

(Obrátí se k Hroznatovi.)

Hroznata (spatřiv ji v tváři):

Salomeno!

Salomena:

Co se to děje?

Hroznata:

Biřic spěchá blíž, -

vše jindy, - tolik jen - jsem rebellem -

a poznán; smečka drábů v patách mých -

dva střás' jsem s krku sám, však četnější

houf jiných - podle hlasů soudím jen -

z kad vyřítit se, nevím - odtud snad -

se žene za mnou -

(Naznačuje směr svého útěku pozadím z levé strany v pravou.)

kol těch strmých zdí,

jež přešel jsem jimi neviděn.

Teď ke gloriettu se přiblíží,

jenž výstupkem svým zrakům jich mne skryl;

mou stopu pohřeší, snad vstoupí sem.

Můj život mnohokrát byl v nebezpečí,

ni chvíle té bych o něj nežebral;
však službu důležitou ještě mám,
té zachráníš mne, než ji vykonám.

Salomena:

Co počít?

(Rychle rozhodnuta - na dílnu):

V dílně jen lze skrýt se nyní.

Hroznata:

Mou k tobě vděčnost' nic at' nezastíní.

(Odkvapí v dílnu.)

Výjev 12.

Salomena.

Salomena:

Stín předlét'; za ním vzrůstá náhlý mrak,
v němž zkázoplodné skryty plameny.
Co sbělo se, můj sotva postih' zrak,
však v prsou záchvat cítím zmocněný.
Zde Hroznata, v mé mysli pohřben již,
jak oživlý teď posel z bližších dnů -
štván k smrti - nalézá mnou spásy skrýš.

(Zaslechnuvši příchozí):

Můj choť! - Jak z bouře nástrah vyvážnu?

Výjev 13.

Z loggie Zoan, Ledron a Peisser v rozmluvě. Salomena.

Zoan:

Nic nenamítám proti návrhu;
sad možno prohledat, však pochybuji.

Ledron:

Jen s vaším dovolením.

Zoan:

Zúplna.

(Ledron odchází s Peisserem do sadů pravým pozadím.)

Výjev 14.

Zoan, Salomena.

Zoan:

V tom zvláštní záhada. Tam v poli dva:
z nich jeden protkнут kordem skonal již,
a druhý těžce zraněn ve mdlobách.
Snad že se zhádali, jsouť vojáci;
však Beppo dí, že viděl třetího,
an brání se těm dvěma. Týž však zmizel,

jak by se nad ním slehla zem. Kdos děl:
„Spíš skočil v zahradu.“ Já usmál se.
Vše pod mým stavěno zde dozorem,
zed' vysoká - pah!

Výjev 15.

Ledron s Peisserem se vrací. Předešlí.

Zoan:

Co jsem, páni, řek'?

Ledron:

Jsem žádostiv, jak vše se vysvětlí,
v těch sadech nikdo skryt.

Zoan:

Věc bude ta,
že Beppo, z povolání vojín dřív
a od přírody chvastal, na vojáku
se zhlédl Plautově, jenž z paměti
mu nejde, co v něm viděl v radní síni
Nového města bakaláře hrát.
Takž zvykle povídá a vidí víc,
než se skutečností se srovnává.
Zde místo dvou zřel tři. Nám zbývá však
vzít raněného, jenž je dosud živ,
a v domě mém co nejlíp ošetřit,
než lékař pomocí svou přispěje.

Pak věrně panu Volfu z Vřesovic,
jak vše se dálo, půjdem' oznámit.

(Ledron a Peisser s úklonou odcházejí loggií.)

Výjev 16.

Zoan, Salomena.

Zoan:

Já prve překvapil se snad, ký div?
Ať se mne dotkne, kdo chce kdekoliv,
mé nitro v jedinou jen strunu vyzní,
tož láskou k vám, mým blahem i mou trýzní.
Teď buďte s bohem!

(Spozoruje klíč u dveří dílny.)

Ah, jsem roztržit
svůj opomenuv poklad lépe skrýt.
Dnes obzvlášť nutno.

(Jde k dveřím dílny.)

Salomena (potají):

Běda, vstoupí-li.

Zoan (vytáhnuv klíč vrátí se k Salomeně, kteréž jej podává):

Zde klíč! Jsem zpět, než noc se nachýlí.
Dům střežit bude Beppo, vy pak - sebe.
Být klamán - chraniž mne i vás též nebe!

(Odvádí v letohrad Salomenu, jež odcházejíc bezděky upne ještě jednou zrak svůj s patrnou úzkostí na dvěře dílny.)

(Opona spadne.)

Dějství druhé.

Nádherně zařízená síň v prvním patře letohrádku Zoana da Ponte v duchu architektury zevnější. V levém popředí vlašský krb s mramorovou garniturou; jeho římsoví, nešené karyatidami, okrášleno figurálními reliefy. V téže straně dvěře, zastřené těžkým čalounem, ke komnatám vnitřním. V zadní stěně veliké podvojně okno, k němuž několik stupňů. Taktéž v pozadí, více k pravé straně, vstup zvenčí. V pravo bohatě vyřezávaný buffet, na němž nádoby fayencové, zdobné poháry kovové, křišťálové láhve i sklenice a jiné příbory. Rovněž v pravo dvěře k jiným částem letohradu. Strop kassetovaný. Na stěnách obrazy po způsobu školy benátské, zrcadla ve skvostných rámcích, po různu girandoly. Skříň, stůl, lenošky, křesla z temného dřeva tvarem, vykládáním i povlakem v plném souladu s ostatní úpravou síně. Na stolku vása s kyticí. Celek, nikterak přeplněn, ve všem prozrazuje vkus umělce.

Výjev 1.

V křeslech Salomena a choť Peisserova s kyticí v ruce.

Peisserová:

Ó věřte, rozplývám se celá v blahu,
když zřím dnů vašich lesklou k štěstí dráhu;
vždyť znala jsem vás jako malé děcko,
a kdo vás zná, ten dal by pro vás všecko.
V tom chyba, že vás málo lidí zná;
neb o jejich jste lásku zkrácena.

Salomena:

Dík za tu přízeň nezaslouženou.

Peisserová:

Řeč pouhá - citů slabou ozvěnou;
jen poshovte, až vše vám vypovím.

Salomena:

Tu splácet důvěru já nemám čím.

Peisserová:

Vždyť o tom po Praze jde jedna zvěst',
že pro vás bijí se, ach, jaká čest'! -
a jmenují se první kavalíři,
již k slávě vaší v cizí krvi hýří.
V tom nejvíc zásluh má pan z Lobkovic.
On přikázal, bych neříkala nic;
však víte, s vámi vše bych rozdělila -
své srdce, blaho, jak jste mně vždy milá.
Ó ten pan z Lobkovic -

Salomena:

Mně neznám zcela.

Peisserová:

A to je novinka zas pro mne skvělá;

vy neznáte ho, a on láskou šílí!
Vždyť požádal mne zrovna k tomu cíli -

Salomena:

Již nevím, zda vás déle slyšet smím.

Peisserová:

Snad dobře vyjádřit se neumím;
však hled'te, svěřil mně ten bouquet pestrý,
by v sličném zjevu svém si hledal sestry,
a při tom stále vás jen jmenoval.

Salomena:

Nic o něm víc.

Peisserová:

Tak zrovna si to přál,
by dárce kytky zůstal zatajen,

(Význačně):

a děl: „Ty květy - prostý obal jen,
jenž v lůně svém, co zamlčeno, skrývá.“

Salomena:

Nic dál!

Peisserová:

To vlastní jeho slova nyvá.
Ó přijměte ten dárek něžný, vřelý -

Salomena:

Má čest' zde v odpověď jen mlčet velí.

Peisserová:

Zde nikdo, choť váš hned se nevrací,
kdy v královském se octne paláci.

Salomena:

Tím nešlechetnější ta pohana,
když myslíte, že jsem zde bezbranna.

(Vyšedši prudce do pravých dveří volá za scenou):

Martuccio!

Peisserová:

Nyní rychle jednat jest.

Salomena (za scenou):

Martuccio!

Peisserová:

Zde jen pomoci můž' lest.

(Kvapně se ohlížejíc spatří vásu s kytkou na stolku.)

Tam kytka též, ji za svou vyměním,
ať ta mu v okně je teď znamením.

(Vezme kytku z vásy a nastrčivši svou kytici do ní postaví vásu tuto na okno, ihned pak s
vyňatou kytkou v ruce ustoupí rychle na své místo zpět.)

Vše navlečeno tak, jak smlouva zněla,
mně nyní musí připadnout mzda celá.

Výjev 2.

Salomena vrací se s Martucíí. Peisserová.

Peisserová:

Ó jaká laskavost' a jaká snaha
mým přáním předejít, signoro drahá.
Já nevím, čím se odvděčím vám věru,
že dovolíte v nastalém tom šeru,
by směla mne Martuccia provázet.

Salomena:

Jen jdi, až kam se líbit bude paní.

Peisserová:

Jsem vaše celá na sto tisíc let.

(S mnohými úklony odchází provázena Martucii prostředkem.)

Výjev 3.

Salomena

Salomena:

Má mysl v pospasy dnes danou laní,
již směrem nevolným štvou ohaři,
než vydá poslední ston prchavý.

(Vyhlédnuvši za Peisserovou a Martuccii.)

Již vyšly z domu. Není obavy,
z té strany dílo mé se nezmaří.

(Do pravých dveří.)

Slyš, Beppo, světlo! - Dole na stráži
on postaven; to pouze překáží.
Než s rozsvícením bude hotov tady,
já dílnu otevru. Ať ze zahrady
pak prchá Hroznata svým cílům vstříc.

Výjev 4.

Beppo z pravé strany. Salomena.

Beppo:

Signoro, v tom si nevím rady víc.
Mám rozkaz nehnouti se od vrat zdola,
však povel váš zas nahoru mne volá;
a co se týče světel rozžehání,
nu, od toho Martuccia přec je paní.
Tak jednám proti vlastní povinnosti,
bych za Martuccii trmácel své kosti;
toť by mne musila být drahou duší.

Salomena (k sobě):

Když jít mám teď, jak srdce v ňadrech buší.

(Odejde v pravo.)

Výjev 5.

Beppo.

Beppo (zaměstnán upravováním světel nepozoruje odchodu Salomeny.)

Nač šetřit jí vždy? Abych neuhod',
zas přede s kocourem kdes o závod.
Ji plísnit? Vymlouvá se na žaltář,
ač louská pana z Březové jen snář.
Zub kelný, když prý v snách se zabělí -
to zbohatnutí přátel, veselí.
A to se zdálo jí, jež zubů nemá,
a v přátelství je s kočkama jen dvěma.

Výjev 6.

Salomena vrací se nepozorována. Beppo.

Salomena (k sobě):

Mně nelze. Jaká v duši změna?

Čas nutká však, - jsem celá rozechvěna.

Beppo:

Tak; světlo všady a teď, Jobši, dolů.

Salomena:

Ne, zůstaň; máme něco ještě spolu.

Beppo:

A to je jiná.

Salomena:

Smím ti důvěřit?

Beppo:

Vždyť víte, stokrát jsem byl pro vás bit.

Salomena:

Čas není v žerty.

Beppo:

Díky za ten žert,
jímž zčerná hřbet, jak by jej zoral čert.

Salomena:

Ty's prve venku zřel ty zápasy.

Beppo:

Já na pračku jen vyhlíd' s terassy.

Salomena:

Dva byli vojíni.

Beppo:

Já dím, že tři.

Salomena:

A po pravdě bys vyhrál tuto při.

Beppo:

Jak, vy též víte? Že jsem hluch a slep, -
tři vidět místo dvou - ký prý to klep!
Teď vás mám svědkem, ať spor se mnou zkusí.

Salomena:

Však to vše utajeno zůstat musí.

Beppo:

Vždyť třetí prchl.

Salomena:

V dílně ukryt posud.

Beppo:

S tím sdíletí bych nechtěl příští osud.

Salomena:

Ty's býval otci mému věrným sluhou.

Beppo:

On s vámi mne sem uved' v službu druhou.

Salomena:

Ten vězeň otce mého přítelem.

Beppo:

Co pravíte? A jak se dostal sem?

Salomena:

To lhostejno. Zde klíč. Tvou bude péčí
hned pustit ho, by unik' z nebezpečí.
Ó spěš, mžik každý zdrojem záhuby.

Beppo:

Hm, spěchat, jazyk držet za zuby,
to od jakživa nebylo mou silou.

Salomena:

Ty's vykonal mi mnohou službu milou,
i tuto podnikneš.

Beppo:

Vy znáte mne.
Když vy co chcete, neřeknu já - ne.

(Odchází s klíčem v pravo.)

Výjev 7.

Salomena.

Salomena:

Tak bude lépe. O to neběží,
čí rukou vrácena mu svoboda,
když odtud vyvázne jen bez pohromy.
V tom Beppovi lze zcela důvěřovat,

a cestou dál noc v plášť ho temný schrání.
Takž zmizí, jak se zjevil - z nenadání.

Výjev 8.

Beppo z pravé strany. Salomena.

Beppo:

To pro mne není, řekl jsem to hned.
On žádá důtklivě, bych k vám ho ved’.

Salomena:

Ne, ne!

Beppo:

Že musí dík vám vzdáti, praví.

Salomena:

Ať nezapomíná své vlastní hlavy
a prchá, dokud čas.

Beppo:

Již v schodoví
krok jeho slyšet, sám ať dopoví.

(Odejde prostředkem.)

Výjev 9.

Hroznata z pravé strany. Salomena.

Hroznata:

Nic nenamítej. Cítím výčitku,
již marně tají líc tvá vzrušená;
však neposuzuj krok můj všedním zrakem,
vždyť, možná, vidíme se naposled.

Salomena:

Co pravíš?

Hroznata:

Doba vážná, bouřlivá
co den svých nových žádá obětí;
kdo vlnám jejím svěřil loďku svou,
být musí připraven v hru nejistou. -
Já tonul jednou a již bezvědom
jsem cítil smrti náruč mrazivou;
leč v tom jak v předposlední okamžik
můj život celý v duši mé se kmit'.
A poprvé jsem cítil cenu všeho,
co měl jsem na vždycky již opustit,
vše zřel jsem přeletem jak v obrazech:
tak dělo se mi zas dnes v dílny zdech.
Jak na rozhraní mezi životem
a smrtí - v nejistotě trvalé,
zda neohlásí se přec ještě kat,
má duše rozchvěla se v zpomínkách.

Salomena (ač se zraky odvrácenými naslouchá v rostoucím účastenství).

Hroznata (po malé přestávce):

Já mněl tě zřít jak tehdy poprvé.
Zvon v dílně otce tvého ulitý
měl svěcen být; ty's jeho družici
jej věnčila, než na věž zdvihán byl.
Jak stála jsi v tom prostém půvabu
způl dívka již a zpola děcko ještě,
šat utkaný jak z jabloňových květů,
dvě poupata jen zdobou ve vlasech -
tvůj celý zjev ovíval jara dech.
Co v netknutý jsem zřel tvých líček pel,
již obraz tvůj v mém srdci na vždy tkvěl. -
V tom prasklo lano, zvon se řítíl dolů,
ty's leknutím jen vzkřikla klesajíc;
já zachytil tě, odváděl pak domů.
Z té doby byl jsem u vás častým hostem.
Ty's, možno, nevšimla si toho víc
ni příčinu těch návštěv netušíc.
Tvůj život v pohádku byl zakuklen,
v níž mládí šťastné upřádá svůj sen:
vše vůkol kvete v omladlé vždy kráse,
vše vůní dýše, zpívá, usmívá se.

Salomena:

Ó co kdo zažil v této doby máji,
to zdá se v zpomínce jak cizí bájí.

Hroznata:

Já cti tvé mládí. Za hřích jsem si klad'

svým slovem rušit myšlének tvých lad,
já chvěl se o každý tvůj venku krok.
V tom blahu - neblahu mi prchl rok,
jenž zde mi určen. Světa neznalý
měl jsem jít v cizinu. Již nutkaly
dny poslední se s tebou rozloučit.
Když vstoup' jsem v jizby vaší šerý svit,
ty's vyšívala, otec nebyl doma.
„Pryč musím,“ řek' jsem rozchvělýma rtoma
a políbil tě v bílé, hladké čelo,
stisk' ruku, - to vše vyjádřit ti mělo.
Víc říci mněl jsem svatokrádeží.
Tak v oku s tajenou slz přítěží,
vnitř sklíčen odcházel jsem z nejista,
co návrat budoucí mně uchystá.
Tři léta tomu, co jsem bral se v dál,
bych věd a zkušeností nastřádal.
Kde dlel jsem a co zažil různých změn,
já zůstal v srdci svém již ustálen;
však jaký obrat stal se zatím tady:
ty's k oltáři šla s jiným bez závady!

Salomena:

Proč připomínáš právě dnes to ráno?
Já byla děckem; všecko uchystáno
mně jako v hračku. Šatů, skvostů lesk
měl přehlušit můj budící se stesk.
Mně děno, že sám jeho milost' král
si toho sňatku z plna srdce přál;
Zoan byl předním jeho miláčkem:
tak nevěsty mi vpleten diadém.
Sbor hostí přišel s přáním. V omámení

já zřela jen, že vyhnutí víc není.
Než postihla má duše význam všeho,
kněz odevzdal mne navždy v náruč jeho.

Hroznata:

A já si zoufal v lichých domněnkách,
že srdce tvé mně jiným odcizeno
v ten sňatek spěchá z lásky - samochtíc.
Ty tedy nemiluješ svého chotě?

Salomena:

To neřekla jsem. Jsme zde opět sami -

Hroznata:

Jak tehdy, - rozumím. Ký rozdíl však!

(Přemáhaje své pohnutí - po chvílce klidněji):

Já mněl, že v zoufalství svém zahynu.
Bych shlušil bolu svého záchvaty,
spor povděčně jsem vítal veliký,
v němž zem se octla s vlastním vládcem svým.
Král ku pomoci bratru císaři
se zaslíbiv táh' právě do Němec,
by kurfirst Hanuš Fridrich s lantkrabím
v acht říšský daný, s hesským Filipem,
byl potrestán vším války důrazem,
a protož zemi brannou povinnost'
dřív uložil. Však z toho mandátu

se stavům vyšším, městům vidělo,
že k porušení zemských zřízení
je namířen, i přispět odepřeli.
Jen ochotných vždy trabantů houf sporý
šel za hranice s královskými sbory.

Salomena:

Můj choť měl tehdy řeči bouřlivé,
jak chtěl by za meč směnit dláto své.

Hroznata:

Zde zatím uzavřena jednota
všech stavů při snešením přátelským
i v artikule přesné vloženo,
co těžkostí a tužeb nejnutnějších
jest domáhat se při králi, by příště
zem z různých zmatků škody nebrala
ni v právech svých, ni svobodách. V ten rozum
sbor volen osob zvláště zřízených
i vyzdvižena zemská hotovost',
by sbírala se ihned k Bečovu,
jíž polním hejtmanem Pfluk z Rabštejna,
i náměstkem Vlk Adam z Kvítkova
jsou dosazeni. Pod ty korouhve
též já spěl v zdar jich světít paže své.

Salomena:

Ó nyní smysl mnohých temných řečí
z úst otcových se zcela vyjasnívá.

To tedy tužil velké nebezpečí,
jež budoucnost' prý blízká dosud skrývá.

Hroznata:

Žel, tužil pravdu. V našem jednání
král proti sobě vyhléd' nepřátelství,
i u Mühlberka bitvou vítěznou,
v níž potřen kurfirst na hlavu i jat,
svou skončiv výpravu již rozkázal,
by naše zbrojná moc se rozešla
i všecka odvolána snešení.
By uspíšil zdar pacifikací,
hned milostí se všechněm zaslíbil,
kdož v Litoměřice se dostaví
vznést platné jednání svých omluvy
či na milost' se vzdát i nemilost'.
Z řad našich mnozí k vítězi teď táhli;
však my, již s mečem v ruce doufali
líp věci veřejné až dosud sloužit
nic nevěříce plitkým námluvám,
jsme prohlášeni prostě rebelly.

Salomena:

Ty též!

Hroznata:

V soud hnána města s konšely
i purkmistry, a starší, primasové,
stav vyšší, vše, co odbojným kde slove.
Věž Černá, Mihulka víc nestačí;

neb profós královský vždy přivláčí
zas vězně nové. Každý sklepa kout
již pod palácem zvučí chřestem pout.

Salomena:

To není možno!

Hroznata:

Biřic nelení.
Kdo vyznat nechtějí, jsou mučeni.
Již na Hradčanech stojí popraviště,
a nikdo netuší, kdo má být příště
to věšen, čtvrcen, v kolo pleten snad.
Jak s požítkem by krutosti rost' hlad,
již nelze dopatřit se konce béd.

Salomena:

Zda nemusím se zahanbena chvět,
že vše to nevím žijíc v klidu dál,
jak slunný mír by v celou zem se smál?
Můj choť - však co mu celá tato zem,
v níž jest a zůstane vždy cizincem;
leč já - kéž přispět mohu ze všech sil.

Hroznata:

Ty že bys chtěla? Já se nezmýlil.
Mou důvěru máš zcela; nuže, věz,
jeť možno běhům děsným určit mez.

Nač král svou reputací hlavně staví,
jsou vojska cizí, Sasíci to plaví,
jež kníže Moric v pohotovu měl;
to ostatní brak z Vlach a ze Španěl.
Však my též nejsme zcela bezbranní;
s vojsk šiky stojí dosud v ústranní
Pfluk statný, polní hejtman nejvyšší,
jenž v pravé chvíli k Praze přispíší.
Již lid se zdvihá krajem šíř a šíř,
já nebál bych se jít to na končíř.

Salomena:

Toť válka v zemi!

Hroznata:

O boj zatím nejde.
Sněm na hrad svolán ke dnům nejbližším
i třeba stavům těm, již věrnými
až podnes k našim stojí snešením,
znát vlastní síly své i vytrvat.
A právě s tím jsem vyslán úkolem
jim zjevit vše a s nimi projednat;
neb máme zvěst', že kníže Moric v spěch
své vojsko žádá zpět sám v nesnázi
se octnuv bouří lidu vlastního.
Tím s rukou našich spadnou provazy,
my po své straně právo majíce
i rád i stavů valnou posilu,
tak zároveň v lid branný opření,
co smluv a svobod toho království
jest nutno stvrdit, na sněm vložíme.

Král nucen přáním našim vyhoví
a vzejde jásos z míru obnovy.

Salomena:

Však účast' má mi ještě nevysvítá.

Hroznata:

Zde v pouzdru zvláštní propositice všita,
již Pfluk v té věci napsal pro stavy.
Jim doručit ji osud vrtkavý
by mně snad nedopřál; jsemť poznán již.
Bych jat byl, v cizí šla by pospasy.
Ty zatím v rukou svých ji přichraniž,
než posel bezpečný se přihlásí.

Salomena (přijme pouzdro):

Jak poznám jej, by došel víry mojí?

Hroznata:

Sám nevím, na koho ta volba padne,
i třeba smluvit heslo, zvláštnost' v kroji;
neb lépe předmět na svědectví řádné,
jímž každý omyl vyloučen i lest, -
skvost nějaký, jež lze ti pohřešit.

Salomena:

Můj prsten s rubínem -

Hroznata:

Nuž, jeho třpyt
ať poslu k tobě průkazem.

Salomena (odevzdá prsten s rubínem Hroznatovi):

Zde jest.

Výjev 10.

Beppo spěšně prostředkem. Předešlí.

Beppo:

Signor se vrací; však mne neošálí,
ač cestou nezvyklou jde. Znam krok jeho z dále.

(Odejde v pravo.)

Hroznata:

Smím vyčkat zde?

Salomena:

To tvá i moje zhouba.

Hroznata:

Nuž, jdu.

(Chce odejít prostředkem.)

Salomena:

Tam nelze, by tě nespatriil.

Hroznata:

Jak vyhnout se?

Salomena (s pokynem do levých dveří):

Tam z druhé komnaty
jdou dvěře na pavlán.

Hroznata:

Tvou obětí
má mysl v další boj se posvěti.

(Odkvapí v levo.)

Výjev 11.

Zoan v pozadí. Salomena.

Zoan (ještě za scenou):

Martuccio! Beppo, Beppo! Kde je kdo?

Salomena (rychle skrývá pouzdro).

Zoan (vstupuje):

Kdos přijít, volně vstoupit moh' až sem,
vždyť nikoho se nelze dovolat.

Salomena:

Sám Beppu rozkázal jste býti v sadech.

Zoan (odkládaje meč a bambitku na stůl):

A kde Martuccia?

Salomena:

V brzce vrátí se.

Zoan:

Martuccia pryč? Kde jest? Kdo poslal ji, a proč?

Salomena:

Choť vyprovází Peisserovu.

Zoan:

V mé nepřítomnosti zde návštěvy?

Ta žena protivna mi. Co tu chtěla?

Salomena:

Klep udat všední jako jindy vždy.

Zoan:

To nerad slyším. Ženy takové
jsou hříchu námluvčí, jenž ústy jich
svá klade osidla v slov lákavých
šperk lstně je navléknuv. Jim naslouchat
jest čisté mysli zkázu jistou brát.

Salomena:

Mně vítanou zde nikdy nebyla.

Zoan:

Proč tedy dvornost' k ní tak nápadná,
že průvod posíláte domů s ní?

Salomena:

To úsluha jen byla obvyklá.

Zoan:

Však zůstala jste tady samotna.

Salomena:

Mně nejvolněj' tak s myšlénkami mými.

Zoan:

To právě nechci. V myšlénkách co dřímá,
se mému oku vymyká. Chtěl bych
je poznat. Bludné cesty jejich, žel,
mi nelze stopovat.

Salomena:

To v uvadlém
stál byste sadě sadů, jenž beze vnad.

Zoan:

I sny jsou skutečnosti zrcadlem.

Salomena:

Což člověk snů svých velitelem snad?

Zoan:

Nic v snu se nezjeví, co mysl vaši
dřív nepoutalo v různý okamžik.

Salomena:

Již také sny mé z poklidu vás plaší?

Zoan:

Kéž střežit, zvládat mohu jejich šik.

Salomena:

Jste důsledným si ve své nedůvěře.

Zoan:

Ta původ svůj jen z velké lásky béře.
Že vyzvídám vše, každé vaše hnutí
že myšlenky mně porůzné hned vnutí;
že vykládám si každou vrásku čela: -
chci, byste ve všem byla mojí celá.
Vše bohatství, jímž zaneslo mne štěstí,
vám k nohám složil jsem. Dny vaše kvěsti
vždy měly přání všechněch vyplněním;
s mou rukou dal jsem vše, co nejvyšší cením.
Hle, život můj - mně v umění dřív zkvět',
jež vámi doznalo svůj nový vznět;
tak vládkyní jste srdci, rovněž ruce,
já vašim otrokem v té sladké muce.

Salomena:

Spíš rcete tyranem.

Zoan:

Ne, vládcem jen
chci být v své říši blaha samotem;
však vy jste chladna, mnohdy mraziva,

ni úsměv nikdy ret váš nezhřívá;
zrak váš jak v tesknosti vždy zášeru.

Salomena:

Jste jihu syn, já dcera severu.

Zoan:

To neříkejte. V každém země pásu
svou mladé srdce v lásce hledá spásu.
Jste mláda doposud; váš ke mně chlad
mně právě děsívá, že jiný snad
by moh' se těšit z vaší vřelé přízně.
Ta pouhá možnost' pro mne mořem trýzně!
V tom neznám viny méň neb viny víc,
co slove nevěrou. Zde rub i líc
vždy zradou na všem blahu páchanou.
Trest smrti jedinou zde obranou.
Ten význam má váš prsten svatební,
jas žití v něm i návěst' pohřební.
Dva démanty se lesknou křišťálem
jak štěstí čiré v světě nestálém;
však pod jich zářnou hranou schystán jed,
by zesinal jím věrolomný ret.

Salomena:

Proč díte teď, co dřív jste zatajil?

Zoan:

To byl hned z předu mého daru cíl.
Když stihnete se v nevěře, dost jedu
ta jedna schránka pro vás má v svém středu;
co druhý dýmant šťávy v sobě chová,
dost - navždy zamknout ústa milencova.

Salomena:

A to vše přemítal jste ve své hlavě,
když navlékal jste mi ten prsten hravě
a něžností se líčil neskonalou?

Zoan:

Vždyť znala jste mne, jiným nebudu.
Proč děsíte se? Jsou vždy cti své dbalou
jste sama paní svého osudu.

(Vzav ji za ruku):

Kde prsten však, v němž rděl se rubín z temna?

Salomena (zaražena - ihned se vzpamatuje):

Vždy nenosím jej.

Zoan:

Památka to jemná
a odkaz družky, tuším, zesnulé.
Ký byla vzor, jste děla minule.

Vzor míti na očích, to vždycky k chvále;
já přeji si, ten prsten noste stále.

Výjev 12.

Beppo z pravé strany. Předešlí.

Beppo:

Signore -

Zoan:

Co je?

Beppo:

Zvláštní podívaná.

Zoan:

Nuž?

Beppo:

Od Hradčan se blíží kavalkada - pět rejtarů.

Zoan:

Co s nimi?

Beppo:

Míří sem.

Zoan:

To sesílené jsou snad obhlídky,
jež zbezpečují města okolí.

(K Salomeně):

Jak před chvílí děl hejtman hradu sám,
jsou známky prý, že venkov zdvihá se,
i buřič nejeden až v hrad si troufá.
K nám zbloudiv - s špatnou by se potázel.

(K Beppovi):

V té hlídce nevidím věc záhadnou.

Salomena (k sobě):

Ó běda, Hroznatu-li napadnou!

Zoan:

Jdi dolů; hled' jen, kam se obrací.

Beppo:

Ti se mně nenesou jak vojáci.

(Vrtě hlavou odchází prostředkem.)

Výjev 13.

Salomena, Zoan.

Zoan (přistoupiv k oknu):

A v skutku, jedou těsně kolem nás.
Ha, zastavují zrovna pod okny;
což platí nám přec tato návštěva?
Snad možno vám zde podat vysvětlení.
Proč blednete?

Salomena:

Mně známo pranic není.

Zoan:

Již sřadili se v těsný polokruh,
jak v útoku když přilne k druhu druh;
teď k boku pod pláště jak pro zbraně
by sáhly. - Kde co k naší ochraně?

(An spěchá pro bambitku na stole, ozvou se za scenou v pozadí zdola kytary a loutny.)

Však ne - to není mečů zvučný chřest,
to v struny udeřila jenom pěst.
Zvuk loutny, mandoliny -

(Za scenou se ozve zpěv.)

Z niv dálných v dávný čas
zřel Ikarova moře jas

tlum lodí ověnčených plouti,
jež k břehům Knidu spěly poutí
ctít poklad v stínech jilmů skrytý -
div krásy v chrámu Afrodity.

Báj stará vámi ožila,
signoro spanilá.

Háj svatý bohyně
i její lepá svatyně -
vše zpusťlo před mnohými věky;
leč krása vašimi zas vděky
zde svoje obrození slaví.
Sem poutníků teď půjdou davy,
by vás jich píseň slavila,
signoro spanilá.

Zoan (s průběhem zpěvu):

Serenada! -
Přec bdím? Zlá předtucha se ve mne vkrádá!
Co díte vy, as komu zpěv ten zvučí?
Vždy dámám jen, jež v jaře let svých pučí;
však jmenujte ji, kde je zde ta dáma?
Vy v celém domě jedinou jste sama.

Salomena:

Nic nechápu, mne netýká se věc.

Zoan (k refrainu zastaveníčka):

Signoro spanilá! ó slyšte přec.
Zde nelze mýliti se v domě snad,
vždyť o samotě náš zde letohrad;

však stal se omyl přec, vše chápu nyní.
Martuccii pryč jste hnala s přítelkyní,
já měl se ještě zdržet na paláci,
vy volně zažila jste adorací.

Salomena:

Jste překotným zas v domněnek svých bludu.

Zoan:

Ti netušili as, že doma budu.
Chci vyčkat, co se dále dítí má,
ač hněv již bouřný prsa projímá.

(Opět vyhlížeje):

Hle, nyní další přijde divadlo.
Co tomu chlapisku to napadlo,
že vstoupil na hřbet koně? Hlavou kývá
jak na pozdrav a drze sem se dívá.
Co značí poklona ta škádlivá?

(Na kytku, již Peisserová postavila v okno):

Snad mní v té kytce zřít rys vaší hlavy.
Ta vása v okně jindy nebývá;
tak milenci svá znamení si staví.
Vy víte vše; nuž vyznejte, kdož on?

Salomena:

Mne netrapte.

Zoan:

Sladký seladon
to svými zpěvy sluch váš cudný mate,
že zapomínáte své sliby svaté?

Salomena:

Já přísahám, z těch neznám nikoho.

Zoan:

Věc velká přísaha, však nemnoho
ta váží z úst, jež klam již nakazí.
Chci jiné, závažnější důkazy.

(Vede Salomenu k oknu):

Sem pojd'te, střelte do nich na zdařbůh.
Byť padl ten či onen dobrodruh,
vám lhostejni jsou, jste si jista tím.
Nuž, střelte! Důvěrou vám odplatím.

Salomena:

Skon ptáčete mne k smrti poleká,
a utratit mám život člověka,
ježž neznám, jenž mi nikdy neskřivdil?

Zoan:

Čest' vaše tedy dobra za paskvil!
Vy krátce nechcete. V tom důkaz též,
že, co jste dříve řekla, samá lež;
však vaše potupa i mne se tkne,
vám lhostejna-li jest, ať znají mne!
Jít s nimi v potýčku - jsou na koni,
zvuk podkovy jen v posměch zazvoní,
a zmizí všickni v temnu z mojich tenat;
však musím jednoho z nich poznamenat.
Vy tedy nechcete, nuž střelím já!

(Pootevřev okno - vystřelí.)

Salomena (s výkřikem zachytí jeho ruku k výstřelu napřáženou):

Co činíte?

Zoan:

Proč strhla jste mi ránu?
Kůň pouze trefen - v pravou klesá stranu;
však jezdce pod sebe v svém pádu strh' .
Než vydere se opět na povrch,
tím společnost se zdrží nechtějíc
a já mám čas, bych pohleděl mu v líc.

Salomena:

Jen rozvažte, jich pět - vy sám tam jdete.

Zoan:

Vše v sázku dám ty lotry poznat kleté.

(Uchopiv meč, ježž prve na stůl položil, odkvapí pozadím.)

Výjev 14.

Salomena.

Salomena (přistoupí rychle k oknu):

Jak na povel již seskočili na zem,
by druha svého vyprostili rázem.
Zoan vpad' mezi druž' teď překvapenou,
dva tasí proti němu;

(Slyšeti šerm.)

na ramenou
dva jiní druha svého zdvihají.
Zoan však není sám, - kdo z potají
se přidal k jeho straně, - kde se vzal?
Teď cizinci jsou spěšně k ořům svým, -
již vyhoupli se do sedel a v cval
se dávají i s jezdcem zdviženým,
ježž před sebe z nich jeden posadil.

Výjev 15.

Zoan se vrací přiváděje Hroznatu, kterýž je bez šerpy. Salomena.

Zoan (v hovoru s Hroznatou hned zvenčí):

Ti zbůjci nejsou odtud na sto mil,

bych nevypátral je i jejich vůdce.
Snad jinak líp to šlo. Já jednal prudce. -

Signoro, byl jsem v náhlém nebezpečí;

(Na Hroznatu):

že vyváz' živ jsem, děkuji zde meči,
jenž zachyt' v hrud' mou namířenou ránu.
Týž meč pak mstil též vaši dnešní hanu,
jsme oba zavázáni v stálý dík;
však prchnout chtěl mi v týž hned okamžik
naš nový přítel, - ani neznám jméno -

Hroznata:

To dovolte, by bylo zatajeno;
mám důvod vážný.

Zoan:

Nač ty prosby skromné?
I bez jména jste pravý šlechtic pro mne.

(Naslouchaje):

Co to? - Či zjitřený mne klame sluch?

Hroznata:

Nic neslyšel jsem.

Salomena:

Nehnul se ni stvol.

Zoan:

Jeť třeba ještě obhlédnout se kol,
zda v pûtce některý ten dobrodruh
přec nezanechal stopy na bojišti.
Z nich jednomu as krev se z tváře prýští,
toť kordu mého řízné znamení;
kůň padlý dole zůstal v řemení,
i jiných známek snad se skytne změt.
Dám sluhou s kaháncem se provázet.

(Odejde prostředkem.)

Výjev 16.

Salomena, Hroznata.

Salomena:

Nic nechápu, co se dnes děje tady.
Můj choť, jenž ze všech stran se leká zrady,
tě přítelem zve pod svůj vlastní krov.

Hroznata:

Já vstoupil sem jen málo říc' ti slov.

(Rychle - hlasem přitlumeným - s pokynem v levo):

Prv odkvapiv zde za tu záclonu
jsem po šerpě se spustil s balkónu,
již napřed upevnil jsem se na mříži.
Vše hbitě šlo, však dole s potíží
jsem setkal se - tu šerpu strhnout zas.
Vše namáhání marno. Zatím hlas
se ozval kopyt z dáli; nechtě spatřen být -
jsem nečinně vstoup' nazpět v stínu klid,
zkad průběh vypudil mne šarvátky.
Vše další víš, tam šerpa na pospas
vlá dosud vzduchem. Nejvyšší je čas
ji odpnout, než choť přijde nazpátky.
Již pospěš.

Salomena:

Jdu, však pozdě-li, nám běda!

(Odejde v levo.)

Výjev 17.

Hroznata. Hned opět Salomena.

Ó jaká v srdce mé zde tíha sedá,
kam ducha náhlý běh ten unáší?
V boj jiný potřeba mně síly vší.

Salomena (vrátivši se):

Vše zmařeno. Zoan tam zrovna dlí
a zdola pozoruje zábradlí,

kde visí šerpa. Pouhé podezření
ted' stvrzeno - krev jeho varem zpění.
Však zůstaň klidným, jak by mezi náma
vše bylo cizo; chci vše strpět sama.

Výjev 18.

Zoan prostředkem. Předešlí.

Zoan (vstoupiv ubírá se v sebe pohřížen zpřímá do levých dveří, z nichž po malé přestávce se vrací s šerpou Hroznatovou v ruce):

Hle stuhu, již kryt bývá pantalář,
juž měla v balkón zakleslou ta sběř.

Salomena (k sobě):

Dík nebi, nemá tuchy doposud.

Zoan:

Toť nahoře z nich musil kdos být již,
by spevnil ji. Ta odvaha! Či blud
mne jímá nový?

(Rychlým obratem k Hroznatovi):

Vy jste zřel snad spíš,
co venku dělo se, než vystoup' já!

Hroznata:

Mou výstřel vzbudil teprv pozornost.

Já zrychlil krok a ohledů všech prost,
jak viděl jsem vás křížit s dvěma zbraně,
hned pospíchal jsem přispět slabší straně.

Zoan:

Dík ještě jednou za tu službu vaši;
však zůstaňte. Dnes nejistota straší
tam ze všech stran.

Hroznata:

Já nebezpečí zvyk',

(Na svůj meč):

mámť druha, jemuž hudbou bitvy ryk.

Zoan:

Vší službou pohrdáte patrně
chtě v nevděku mne nechat poskvrně.
Snad možno vám sem opět zavítati,
ať aspoň lhůta oplaty se zkrátí.

(K Salomeně):

Vy proste též, můj hlas ho nedojímá,
ať oba nezdáme se nevděčnými.

Salomena:

Řeč může-li zde prospět slabé ženy,
kde šlechtnost' se sama vzdává ceny?

Hroznata:

Zdát hrdým se - vždy duše má se štítí.
Mám slib váš mlčení, nuž vezte teda:
až podruhé zplá večernice bledá,
zas touto cestou jest mi nazpět jíti.
Necht' sluha váš zde osedlá mi oře,
tím zavděčíte se mi.

Zoan:

Bude čekat v dvoře.
To díky mých buď částkou malou zatím,
než, jak si vřele žádám, vše vám splatím.

Hroznata:

Již musím.

(Uklání se k odchodu.)

Zoan:

Přítel, dlužník váš až v smrt.

Hroznata:

Ač smím-li, na tu přízeň být chci hrd.

(Odchází prostředkem provázen Zoanem.)

Salomena (v popředí k sobě):

Ó v jaké dnešní den se řítí zmatky,
v klid bývalý z nich není cesty zpátky.

Zoan (ve dveřích - za Hroznatou):

Nuž, s bohem, - na shledanou pozítří!

Výjev 19.

Zoan, Salomena.

Zoan (vrátiv se):

Ať mysl má dnes víc se nejitří.
Jsem v sporu sám, bych ved' při s vámi nyní,
ač okolnosti mnohé vás již viní;
však záhy musím rozptýlit ten klam,
zda vaši věrnost', čest' svou dosud mám.

(Opona spadne.)

Dějství třetí.

Hodovní síň paláce Lobkovicova v Praze. V levo široký, vyzdobený vchod z předsíně. V zadní části seřaděny ve způsobě podkovy dlouhé stoly s nadbytkem všeho k hodům přistrojené. Tamže v pravo vstup k místnostem tanečním. V pravém popředí souměrně proti vchodu z venku jiné veliké, však zavřené dvěře se skvostným sloupovým portálem. Více mnohoramenných, kovových lustrů práce nákladné visí se stropu v plném osvětlení. Vše skvěle dekorováno festony, záclonami, gobeliny a koberci.

Výjev 1.

Kolem stolu v pozadí Lobkovic, Collinus, Doupovec s šerpou barvy podobné jako Hroznatova, Ledron, Ferrabosco, Stella, Spatio, Kříčka, Tertius, Trost, Peisser s páskou přes tvář a jiní hosté s četnými dámami. Všude panuje stále čilý ruch. Pážata a sluhové přinášejí a odnášejí různá jídla a nápoje. Z tanečních místností později občas hudba zaznívá.

Kříčka:

Náš mistr mluví.

Stella:

Ticho tam!

Mnozí:

Ať žije!

Collinus (s pohárem v ruce):

Všech věcí základem je harmonie.
Co z ní kdy vymkne se, jen plodí zmatky,
svár, záhuba jsou dítky jedné matky;

leč jak se po bouři pne nebem duha,
tak smírem končí mnohá váda tuhá,
a protož dnes chci slavit soky dva,
jež k shodě vedla půtka zuřivá.
Mnou zvědět nechtějte, co zhnětlo je,
že výhost dali zdobám pokoje;
leč, kterak zápasili spolu oba,
náš čacký Lobkovic a Lagno skvělý,
to zvědět měla by též příští doba.
Jich kordy v lesku cností potemněly.
Mět postup souboje zde líčit znova,
by dovedla jen lyra Homerova,
jenž o zápolech zpíval Achilla.
Zde Nike soudná míry pozbyla,
by dle ní přiřkla cenu vítězovi;
neb vadu zhlédnout marně oko loví.
Tak odpůrci si ve všem důstojní
česť jeden druhého jen rozhojní.
Z nich jeden poraněn; krev teplá teče,
a velkomyslnost', jež obou meče
sem vedla k počestnému turnaji,
hned podává se v prospěch soupeře.
Ten - opírá se soka důvěře,
a zbraně v novou seč se zdvihají.
Jich udatnost' se nikdy neunaví,
až znova v krev se noří čepel dravý.
Teď raněn druhý zas a jak dřív prvý
i on se svému protivníku vzdává.
Tak z koupele té obou v druha krvi
jak obmyta zas obou česť a sláva.
Jsout' oba zmoženi i - vítězi.
Hle, Nike s olympského zámezí
ten vínek hrdinovi přichystaný
již spravedlivě dělí na dvě strany.

Dřív půlí zdobí Lobkovici zbraň,
pak druhou Ferraboscu věncí skrář.
Tím údělem vše mraky s čela sžene
a mír se vrací v mysli rozvaděné.
Ta dnešní slavnost' smíru na počest,
já k téhož oslavě chci pohár vznést:
všech věcí koncem buď vždy harmonie,
kdo se mnou souhlasí, ať se mnou pije.

Spatio:

Zdar Collinu!

Křička:

Ať zhyne sváru zmije!

Mnozí:

Ať vládne smír!

Jiní:

Ať žije harmonie!

(Všeobecně se připíjí. Fanfára.)

Ferrabosco:

Že v prsou mých jen přátelství zas dýše,
v ten důkaz necht' já smím se chopit číše.
Tak šlechetného v půtce protivníka,

jenž odpůrce i v hněvu k úctě zvyká,
jak Lobkovice - vždy bych míti chtěl.
Ať žije rytířský náš hostitel!

(Připíjí se zase. Fanfára.)

Lobkovic:

Zde, Lagno, ruka má. Chci připít všem,
již poctili nás k dnešním slavnostem
svou vzácnou návštěvou.

(Hlučný přípitek provázený opět fanfárou.)

Ať hudba zní,
zvouc plesu ctitele v rej taneční;

(S pokynem v pravo):

kdo přítelem je zpěvu, různých her,
měj v síních těch zde volně na výběr.

(Z pravé strany v pozadí zazní taneční hudba. Část hostí opouští síň a ubírá se v pravo do místností tanečních, jiná část volně přechází. Collinus, Spatio s některými jinými hostmi zůstanou u stolů.)

Výjev 2.

V popředí Lobkovic a Ledron, později Collinus. Spatio a jiní v pozadí.

Lobkovic:

Jak vyspal jsi se po té galopadě?

Ledron:

Jak jindy; trochu pračky - nevidáno;
však štěstí, že vše zaplatil jen kůň,
že Spatio vyváz' s nohou odřenou
a Peisser s pouhým v tváři škrtnutím.

Lobkovic:

Já neměl tuchy, že Zoan je doma;
mé zprávy zněly: pozdě vrátí se.
Je štěstí, že z těch uměn mušketýrů
zná v šermu, střelbě přesnou držet míru
jen Lagno. Mět Zoan tak jistou ruku,
již na znak Spatio ležel by v svém tuku.

Ledron:

Ten vzteklivec, hned střílet k vůli zpěvu!

Lobkovic:

Já též ho pozval sem i se signorou.

Ledron:

Však nepřijde.

Lobkovic:

V to chtěl bych přísahat;

v mém pozvání je jiná skryta past -
jej pozlobit a zvědy jeho zmást.

(Na Collina, zvedajícího se od tabule):

Náš panegyrista!

Ledron:

As mnoho čet'.

Lobkovic:

Však život zdá se mu být cizí svět;
co o něm ví, to slyšel od jiných -
jich ozvěnou jsa pouhou v rýmech svých.

Ledron:

I to se líbí.

Lobkovic (ke Collinu, jenž se přiblížil):

Nuž, jak s hrou je naší?

Collinus:

V ten oul má perut' ze všech květů snáší
již med a pel. Jsem hotov téměř zpola;
já pro ni, věřte, sotva mohu spát.

Lobkovic:

Že jest již hotova, bych slyšel rád;
ta hra v dnech nejbližších nás opět svolá.

Spatio (dosud u stolu - polohlasně prozpěvuje):

Liška se k slepici líše,
lezouc k ní po bříše tiše;
důvěrně slepici šepce - -

Lobkovic:

Ah, Spatio zpívá již?

Collinus:

V svém živlu dnes;
kdy teče mělničina, hned v něm běs.

Výjev 3.

Z předsíně sluha. Předešlí.

Sluha (k Lobkovicovi):

Dva noví hosté.

Lobkovic:

V dobu zpozděnou.

(S omluvou k Ledronu a Collinu):

Jim vstříc jít úřad velí hostitele.

(Pokročiv ke dveřím v levo zarazí se):

Což zázraky se dějí? - Salomena!

(U vytržení s pokynem v pravou stranu):

Ať slavnostní fanfára zaznívá
a zmlkne hudba k tanci vábívá.

Ledron (k Lobkovicovi potají):

Tvým jednáním Zoan vše brzy zvěští;
když sebe ne, ji aspoň před ním šetři.

(Odchází s Collinem v síň taneční.)

Výjev 4.

Zoan se Salomenou z předsíně. Lobkovic v popředí, Spatio a jiní v pozadí.

Zoan:

Jdem' pozdě, podle toho nesmíte
chut' naši posuzovat k návštěvě.

Lobkovic:

Čím víc v ten příchod chudla naděje,
tím vzácnější teď překvapení všem,

kdy vstoupil přec host marně čekáný.
Jste vítán v každý čas.

Zoan:

Dluh splácím jen.

Lobkovic:

Však činíte mne svým zas dlužníkem
dluh malý velkou platě obětí.
Vždyť známo, nejste zábav přítelem
signora pak -

Salomena:

Já plesům odvykla,
i přála bych si moci v mumraji
v ruch zábavy se dívat z potají,
by nezřena má líce zasmušilá
žert, úsměv jiných na rtech nezmrazila.

Zoan:

Co libo vám, vše číňte podle chuti.
Vás mladé srdce do tance-li nutí,
já zábavu snad vyhledám si jinou;
vy nesmíte se nudit mojí vinou.

Salomena:

Vždyť zcela neznámou jsem v této síni.

(Hudba taneční se opět ozve.)

Lobkovic:

To moji liknavost' jen těžce viní,
že nespěchá vám předvést hosty své,
jež v nový tanec právě hudba zve.

Zoan:

Jen jděte, tanec může též být ctným.

Lobkovic:

Mně dovolte být vašim průvodčím.

(Odvádí Salomenu v síň taneční.)

Výjev 5.

Zoan v popředí, Spatio a jiní v pozadí.

Zoan:

Když nyní vzdaluje se ode mne
v ten labyrint lsti, poklon, zrady,
až za ní zamknou se ty dvorné řady,
v mých prsou hnutí roste tajemné,
jak bych měl za ní volat: „Neprchej!“
a za ní spěchat v smyslný ten rej,
„vždyť s tebou prchá blaho, štěstí mé;
ó vrať se, vrať, snad nebe smíříme!“
a přec - vždyť pobádám ji k tomu sám.

Již bych byl nejradš zhalil do oblaků,
sám v plen ji vedu dotěrnému zraku;
jenž mněl ji cizím slovem porušenu,
teď v chlípnu náruč tance sám ji ženu. -
Jen plesej, laškuj, bav se do syta,
tvůj každý posuněk i hled i krok
mně nový pokyn k stopě poskytá.
Jsi muškou lesklou na mé udici,
již v nadidlem v ten pestrý vrhám tok;
co vzácného se chová v zdejším břehu,
sem svedl dnes vír plesu šumící,
já rybářem teď tebe mušku střehu!
Snad krokem tím jen rozmnožím svou trýzeň,
však po jistotě taková má žízeň,
že pravdu plným douškem pil bych hned
i věda, že mou smrt' mít bude v sled.

(Odchází v síň taneční.)

Spatio (dosud u stolu - polozpěvem):

Láska jiného nic není,
nežli lidské poblouzení:
mozek svírá,
v měšci - díra,
v srdci - pelech štíra!

Zoan (zaraziv se napjatě byl poslouchal):

Ač neklame-li sluch a příroda
hlas týž v dvě hrdla dělit nemůže,
ten zpěvák včera s nimi byl.

Spatio (zatím povstal a s pohárem v ruce vrávorá do popředí).

Zoan (spatří ho v tváři):

Ah, Spatio! -
a podnapil; toť vhod, bych zvěděl vše.

(Jde mu vstříc):

Mou poklonu. Já dosud netušil,
hlas váš je hoden hrdla Sireny.

Spatio:

To máte jako v cestě s kameny:
kdo nevyzná se, odkopne ten kámen,
leč klenotník z hran jeho zbrousí plamen.
Jak Šimon Firbas pěju, z Husince,
tak důrazně a zas tak sladince;
však nerad ulovil bych stejnou sudbu,
neb dosud pod zámek je pro svou hudbu.

Zoan:

Hlas chválit musím, také píseň onu.

Spatio:

Ty rostou bujně zde jak na záhonu,
já přiučil se jim; jdou do sluchu.
Tož - zapěji vám ještě „pastruchu“.

(Popojde rozkročit se opět ku zpěvu.)

Zoan:

Můj zatím dík, však co to? - Kulháte.

Spatio:

To z včerejší mám jízdy klikaté.

Zoan:

Ha! - Kam jste jel tak prudce zraniv nohu?

Spatio:

A kdybych chtěl, to sotva říci mohu.

Zoan:

Vy šašky tropíte.

Spatio:

Jsem šaškem věru.

Jen slyšte. Bylo včera k podvečeru,
my při víně, - ať slzu vyroním! -
mně zdálo se, že hýřím v Ryvole,
když dáno heslo: „Vzhůru, ke koním!“
Co platno, láteření, nevole;
mne chytli, na tvář dali čabraku,
až se mi ztemnilo hned ve zraku,
jen pro ústa že otvor nechali.

Zoan:

Tot' pokus přepadnutí troufalý.

Spatio:

Nic takového. Ti mne znají líp,
co nevidím, že neprozradím také.
V tom, jak by koně mého kdosi štíp',
kůň vzepjal se k té pouti křivolaké.

Zoan:

A kudy jeli jste?

Spatio:

Nic nevím, nic;
jen bardouny když k loutnám zafrnčely
jak z nebeského oulu zvučné včely,
to, že jsem zazpíval si z plných plic:

(Zpívaje):

Báj stará vámi ožila,
signoro -

Zoan:

Dost, dost!

Spatio:

Tot' začátek jen libodechý;
co přijít mělo, jiné byly měchy.

Zoan:

To stačí. Vím vše, pochyby zde není.

Spatio:

Pak možno vám snad dát mi vysvětlení.
Já vyjel sám, - to chovám v paměti;
tam - výstřel v zpěv náš bylo slyšeti.
Já s koně spad', - tu noha bolavá,
však nazpět? - seděli jsme v sedle dva.

Zoan:

A kdo vás najal, kdo byl vůdcem vaším?

Spatio:

Ty otázky jen z vašich úst že snáším;
jsem nějaký snad vrah neb rybalník?

Zoan:

Já nevím, jaký u vás bývá zvyk.

Spatio:

Mně stačí slovo Peissra: „Příteli,

což zapějem' si v pátek, v pondělí!“
kde, komu? - jeho starost', v jaký čas,
jen když se řádně ocení můj hlas.

(Prozpěvuje):

Kde se žena muže nebojí,
tam zle hospodářství ob stojí.
V sklep navštívit jdu podčepného mistra,
tam teprv, libo-li, pít začnem zbystra.

(Odchází pokračuje v písni):

Spíše bude moře bez vody,
na jabloni budou jahody,
než by žena schytralá
lži a lsti by nechala.

(Zajde v předsíň.)

Výjev 6.

Zoan v popředí. Předešlí v pozadí.

Zoan:

Ten nebýt zpit a neznat hloupost' jeho,
já mněl bych, že mu v žert je z žalu mého;
že dobře věda, co mou zmítá hrudí,
svou písni, řečí drze hněv můj budí.
Těž Peisser s nimi byl, zde další nit,
bych strůjce všeho moh' se dopídit.

(Odchází v pozadí.)

Výjev 7.

Z taneční síně Salomena, Lobkovic a Doupovec. Předěší.

Lobkovic:

Že nelze úsměv zvábit na váš ret,
jsem nešťasten. Bych moh' se dovědět,
čím pouto s myslí trudné můž' být sňato,
půl svého života bych dal hned za to.

Salomena:

Nuž, služby ukládat-li v mé zde moci -

Lobkovic:

Vše k vašim rozkazům.

Salomena:

Já těšila se,
že s otcem svede mne ples dnešní noci.

Lobkovic:

Až dosud nepřišel, ač pozván zase.

Salomena:

Že já jsem zde, to dát mu poselství
vás pouze žádám.

Lobkovic:

Spěchám; vše hned zví.
Já přál si službu, by to život stálo;
vy hanbíte mne žádajíc tak málo.

(Odkvapí v levo.)

Výjev 8.

Salomena, Doupovec v popředí. Předešlí v pozadí.

Doupovec:

Z té chvíle, co jsem zaslech' vaše jméno,
jen hledám záminku se sblížit vám.
Dík okamžiku, jenž se naskyt' nyní,
že beze svědků mohu mluvit s vámi.

Salomena:

Můj úžas budíte.

Doupovec (dokládaje se prstenem, jež Salomena svěřila Hroznatovi):

Necht' prsten mluví.

Salomena (lehce vykřikne - kvapně):

Kdo vám jej svěřil, kdo?

Doupovec:

Sám Hroznata.

Nic nechvěje se; tajemství to věrně
v hrud' moji zavřeno.

Salomena:

Leč vy zde v plesu -?

Doupovec:

Byv pozván odepřít jsem nemohl,
bych podezření v nečas nevzbudil.
Můj otec těžce k lůžku připoutaný
těž povolán jak buřič před kommissí,
jež rozsuzuje nad městy i pány.
Já omluvil ho. Meč, jenž nad ním visí,
tím povolením lhůty k soudu nové
však neodstraněn. Nejbližší snad dnové
v tom rozhodnou. Nám pamětlivým cíle
jest přemáhat se do té vážné chvíle.

Salomena:

A Hroznata?

Doupovec:

Dnes tajnou schůzi měl;
jen vyčká zítřku - otevření sněmu,
by večer hned se vrátil k vojsku svému
a s Pflukem zosnoval pak odboj celý.

Salomena (více k sobě):

Takž zítra!

(Nahlas):

Ah, zřím chotě svého tam,
jak bádavě zrak upírá sem k nám
v mrak zahaluje čelo vrásčité.
Již nazpět musíme.

Doupovec:

Jak velíte.

(Vracejí se v síň taneční.)

Výjev 9.

Lobkovic s četnými sluhy z předsíně.

Lobkovic (kyne ku dveřím pravého popředí):

Vše upraví se v přílehlém zde sále,
jak šlo by vítat jeho milost' krále.
Ať zevšad září nádhera a pých
jak o slavnostech našich největších,
ať baldachýn se rozpne nachový,
jenž tají v záhybech svých trůnoví,
a cesta k němu v sterých světél znětu
necht' posypána deštěm svěžích květů.
Již k práci, pokynů mých harcovníci;
vděk přelétne-li úsměvem jí líci,

a získám přízeň její kýženou,
k vám skrbit nebudu též odměnou.

(Odchází portálem pravého popředí, sluhové za ním.)

Výjev 10.

Z taneční síně Stella, Ledron, Kříčka, Trost, Tertius a jiní, vesměs rozjařeni

Trost (chvástavě):

Jsem odnož normberského Albrechta,
jenž králi Ferdinandu vzácnou práci
byl o pevnostech přiřkl v dedikací ...

Kříčka (k Stellovi - míře na Trosta):

Cos lehtá mne si podat lancknechta.

(K ostatním - nahlas):

Kdo, páni, v nejtěžší teď omyl padá?
Co dí můj Trost?

Trost (mrzutě):

Nu, kdo?

Ledron (k Stellovi):

Nač naráží?

Kříčka (přistoupiv k Trostovi - hlasitě jemu do ucha):

Kdo v našich dnech si - oslů neváží.

(Všichni se smějí Trostovi, jenž uskočil.)

Stella:

A proč?

Křička:

Žeť na ně došla též teď řada.

Co „Osel“ kutnohorský zaplaven -

své odpřel vydat stříbra bohatství,

jde naše stará mince - dobrá ven

a kočičí se vrací místo - lví!

Stella:

To řízný doklad.

Trost:

Vždy je kousavý.

Křička:

Však jiný důvod víc vás pobaví.

Schřad' Arnold „od tří oslů“ zimnicí,

však musil poklady zde nechat svoje;

teď o „tři osly“ prudké vedou boje,

být chtějí všickni - „oslův“ dědici.

(Opět smích.)

Stella:

To z lekcí mistrových.

Tertius:

Mát' za ušima,
však vedle satira v něm galán dřímá.

Výjev 11.

Z pravé strany vystoupí nepozorován Zoan v rozmluvě s Peisserem. Později sluhové s vínem. Předešlí.

Tertius (nevyrušen):

On rozluštil, jak možno beze kroku
se zblížit neznámému donně své,
by zbožňovatele přec měla v oku
i obraz touhy jeho palčivé.

Trost:

To zhola nemožno.

Stella:

Jsem žádostiv.

Křička:

A kterak navrhl ten provést div?

Tertius:

Svůj konfekt dá zvěčnit seladon
jen malý, by se vešel do kytice,
a pošle ji. Tak z něžných květů clon
madonně své pak usmívá se v líce.

Stella:

Dost vtipný nápad, hoden básníka.

Tertius:

Ať před galánem choť pak zamyká.

(Sluhové s vínem.)

Stella:

Ah, víno, sem!

Křička:

Mně též!

Trost:

Tam na stůl s tím!

Tertius (chopiv se poháru - připíjí):

Tím douškem choťův parůžky já ctím.

(Odcházejí v pozadí ke stolům a zasedají k vínu.)

Zoan (jenž bedlivě naslouchal, postoupí s Peisserem v popředí - k sobě):

Jen šálit manžela! Vzkaz po kytici, -
běh falše květem stlán!

(Pokračuje v hovoru s Peisserem - hlasitě):

Co jsem chtěl říci?
jste utržil si teprv ode včera,
ne za dne, večer vám ji nadělil;
neb s půldne, vím to, byl jste zdrav a čil.

Peisser:

Nic neujde vám.

Zoan:

Vším se odměním,
jen neklamte mne lichým zapřením.
Nuž, koho slavila ta serenada?

Peisser:

To povědět by byla zřejmá zrada.

Zoan:

Kdo tedy pořádal vše, vás tam ved'?

Muž jistě krásný -

Peisser:

Jiskrný má hled.

Zoan:

Je šlechticem?

Peisser:

I celý jeho rod.

Zoan:

Zde přítomen?

Peisser:

Nu, ano, když vám vhod.

Zoan:

On vojínem též - vojska mívá kroj, i dnes -?

Peisser:

Mých odpovědí sčerpán zdroj.
Nic více; v avanturách galantnosti
v čas pravý mlčet - kardinální cností.

(Ustoupí s úklonou.)

Zoan (vyhlížeje v pravo):

Vím dost jej poznat dle těch běžných známek;
neb sám mi ulehčuje pátrání.
Hle, jak jsou slepě v sebe zabrání
již nekladouce citům svým zámek.
Co jí as nyní pološeptem sdílí,
že čelo své tak vděčně k němu chýlí?
Má bezděky pěst' po dýce již hmatá -
Jen chvílku, trpělivosti má svatá!

(Odchází v pravo.)

Výjev 12.

Peisser v popředí. Předešlí v pozadí.

Peisser (za Zoanem):

Tím, co mnou zvěděl, nevystačí zhola;
co šlechticů tam v tanci měří kola
i mladých vojínů, to všem se hodí.
Mne táhne víc, kde Bacchus vojevodí.

(Jda v pozadí k ostatním):

Zda, přátelé, tam máte místa trochu?

Trost:

Zde hnízdo přípitkem lze dobyt, kmochu.

Peisser (přistoupiv ke stolu):

Mně lhostejno je, jaká má je klec,
jen když je v žlábků čerstvý semenec
a hojné zřídlo pití.

Ať žije, kdo své ptactvo nejlíp sytí!

(Smích a připíjení.)

Výjev 13.

Z předsíně Jaroš. Předešlí

Jaroš (stane v popředí a rozhlíží se):

Kde jsem se octl k přání dcery své?
Zem celá v nejistoty mukách úpí,
zda z šlojířů již noci nejbližší
se neprobouzí jitro krvavé -
jí k srdci sáhnout rukou popravčí;
v kraj zalehly teď vzlyk a tíseň, děs,
vše jako v přítmí, hlasy tlumeny,
jen střídaných slz trysknou prameny,
a zde - vše bujný smích a hlučný ples.

Výjev 14.

Ze síně taneční Salomena s Doupovcem. Předešlí.

Salomena (spatřivši Jaroše - k Doupovcovi):

Můj otec! S vaším, pane, prominutím.

Doupec (ukloniv se zůstane stranou).

Jaroš:

Jen s odporem svou chůzi v síň tu nutím;
však žádost' tvá i zpráva netušená,
že sám tvůj choť v ples ten tě provází,
ty výjimky mou zmohly nesnázi,
bych zvěděl přec, co tato náhlá změna.

Salomena:

Jen tušit mohu s trapným úžasem,
proč rozhodl se vést mne znáhla sem.
Ta jeho bezstarostnost' zdánliva,
s níž zábavy mne přeje volnost' plnou,
neb v každý krok můj oko zarývá
a škube rty, jež, zdá se, že mi klnou.

Jaroš:

Co vše to značí? Nepoznávám tebe.
Ký příznak na vašem to blahu střebe,
že sami k sobě plni nedůvěry
se vrháte v muk tajných pochvat sterý?

Salomena:

On libuje si v stálém podezření.

Jaroš:

Když muž tak činí, bez příčin to není.

Salomena:

Bych žalovala já, jsou příčiny.

Jaroš:

Co pravíš?

Salomena:

Avšak v těch jsem bez viny.

Jaroš:

Nic nechápu.

Salomena:

Zveš jeho srdce ryzím,
mniš lásky zřít vždy nové důvody,
v svých řečech, pravíš, pln je lahody;
a přece vše jen dýše nebem cizím.

Jaroš:

Co slyším?

Salomena:

Odsud' rod svůj a mé mládí.
Věk jeho k náklonnostem jinak zírá;
krev, myšlénky i mrav ho jinam svádí,
kde shody není, mizí také víra.

Jaroš:

Že úvahy v tu jasnost' uzrály,
v tom důkaz, že již déle bloudíš v scestí.
Čas nejvyšší tě stříc'. Duch nestálý
tak hrobařem se stává svého štěstí.

Salomena:

Že spatřím otce zde, ta naděje
sem vstoupit sílila mé kročeje,
a ty se dotýkáš mne slovem tvrdým.

Jaroš:

Já býval vždycky na svou dceru hrdým
i nevěřím v té chvíli též, že's vinnou;
bys kdy si viny byla vědoma,
znát nechci víc dceř svoji nedětinnou,
jdi, kam chceš. Muž však k tobě právo má,
ty z všeho zodpovědna's vždycky jemu,
jenž čest' svou, statek, žití spoutal k tvému.

Výjev 15.

Zoan z pravého pozadí jde přímo k Doupovci, s nímž se dá v hovor. Předešlí.

Jaroš (bez přestávky):

A jsi-li nevinna, jak sama díš,
pak třeba muži shověti tím spíš.
Čas bezúhonnost' v světle čistším zjeví
a v blahu novém, dražším zmlknou hněvy.

(Rozmlouvá se Salomenou dále.)

Zoan (postoupiv s Doupovcem v druhou stranu popředí prohlíží jeho šerpu s patrným podezřením):

Kdes viděl jsem též takou stuhu zevní;
již nevím. -

Doupovec:

Při vojsku se nosí zvykle.

Zoan:

Ha, výhodny jsou strojit různé pikle.
Dost silny, když se na pavláně spevní,
by po nich ten, kdo vloupal se, moh' sjet;
však přísámbůh též k tomu stvořeny,
by lupič cti z jich uzlů nemoh' zpět,
až pověšen mnou dojde odměny.

Doupovec (naslouchaje s úžasem):

Jsem v rozpacích.

Zoan:

Těm snadno výhost dát;
když uvázne nám šerpa na zábradlí,
sem druhou, - nejsme na hlavu tak padlí! -
nic nikdo neví, týž zas máme šat - -

(Zočiv Salomenin prsten s rubínem na ruce Doupovcově, již se opírá o rukojeť):

Snad mýlím se? Váš prsten žas můj budí;
čím víc naň patřím, tím víc zdá se mi,
jak démoni by z něho ryli rudí
v mé srdce zžhavenými kleštěmi.
Ten prsten, pane -?

Doupovec:

Dán mi přítelem.

Zoan:

Chci jméno.

Doupovec:

S kým se ptáte zřetelem?

Zoan:

To jméno - ah, vím, že je neřeknete.
Ten přítel - váš snad bratr, z krve též,

i v mysli váš, tyž tahy nosí kleté,
vám ve všem podoben jak lži je lež.
Vy krátce přítelem tím jste si sám.

Doupovec:

Ký rozum v tom?

Zoan (na Salomenu):

Ta dáma řekne víc.
Smím prosit na chvílku, signoro, k nám.

(K Salomeně a Doupovcovi):

Vy znáte se?

Doupovec:

Mne uved' Lobkovic.

Salomena:

Dnes poprvé zřím pana z Doupova.

Zoan:

To věřit - trvá známost' přes hodinu
a již v tak důvěrném se octla stínu,
že důkaz nosí ruka milcova!

Jaroš:

Co vše to znamená?

Zoan (k Salomeně - na prsten na ruce Doupovcově):

Ten prsten znáte?

Salomena (zaražena).

Zoan:

Vy mlčíte! - vám nelze zapírat!

Jaroš:

Mluv pro všechno, co ti kdy bylo svaté.

Salomena (určitě):

Je můj!

Zoan (v omrácení):

Zem pode mnou se řítí v chvat.

Výjev 16.

Z hloubi pravého popředí zazní fanfára, k níž se hned pojí hudba slavnostního rázu pochodového. Vzruch mezi hostmi vzadu u stolů. Společnost' ze síní tanečních znenáhla se shromažďuje sem. Dvěře pravého popředí, dosud zavřené, se otevrou, mocný proud světla jimi pronikne v síň. Vystoupí dvě řady pážat, dám i kavalírův, rozdělující se k oběma stranám veřejí. Přední pážata sypou z košíků květiny po kobercích až před Salomenu, ostatní se světloškami. Za nimi vstoupí Lobkovic. Předešlí.

Lobkovic (před Salomenou):

Vám Charitky své věno celé daly,
jímž zvládá svět dlaň jejich čarovná.
Hle, v ústret vám zem v květ se vonný halí,
svých zvuků sladký soulad hudba skytá;
trůn, žezlo, vše svou velitelku vítá:

(S pokynem do pravého portálu):

již vstupte plesů těch dnes - královna!

Zoan (k Salomeně):

Vy váháte? Líc ruměncem je žhava,
v němž studu červánek zňat naposled;
neb, co v zem ještě klopíte svůj hled,
ta clona nevinosti průsvitavá
již hustne v šarlat vášní nezdolných,
v jichž říze vítězem se pyšní hřích.

(Vzmáhající se úžas mezi přítomnými):

Co pro vás žebrácký je cnosti žold;
zde o krásu jde jen, té schystán hold.

(Na hudbu z prava zaznívající):

Již slyšte strun a trub a bubnů ryk,
jímž ctitelů vás vítá vděčný šik.
Má víra v ženy věrnost? - lesklý dým;
nuž pojd'te, ať se vám též pokořím!

Salomena (v rostoucím záchvatu):

Tak nenávisť jen bezměrná se skájí
sem zlákovši mne slovy lichotnými,
jak had, když zhlíd' svou oběť zraky lstnými,
dřív sykotem a chřestem uspává ji.
I v hostiteli máte pomocníka,
že povinností svých se k hostem zřiká,
a sám, jenž uvítal mne pod svou střechu,
teď s vámi tupit smí mne v jednom dechu
tím zvaním k triumfu mne jízlivým.
Mou úctu k vám jste zmrhal docela,
vy mne - já odříkám se manžela!

(Vzpamatovavši se rozhlédne se kolem):

Však, bože, kde to jsem, že palčivým
již proudům světél splav se odmyká?
Což není potupa dost veliká,
dav svědků její roste v příboj stálý,
v němž česť má rvána k novým příkořím.
Dech ouží se mi - ah, můj zrak se kalí, -
 pryč, pryč z těch míst, sic studem uhořím!

(Odbíhá v levo.)

Jaroš:

Má víra v štěstí lidské skonává.

(Odchází za Salomenou.)

Výjev 17.

Předešli bez Salomeny a Jaroše.

Lobkovic:

Co se zde stalo? Výtka bolavá
i na mne sřinula se s jejích rtů.

(Tasí meč):

Ten meč se dřív v svou pochvu nenavráťí,
než po krvavém v hrudi vinné křtu.
K mé odvetě - zbraň v ruce - musí státi,
kdo směl ji stupit, zlehčit slova má.

Zoan (s velikým důrazem):

V té při jsem soudcem jediným - jen já!

(Hudba doznívá.)

(Opona spadne.)

Dějství čtvrté.

Táž síň v letohrádku Zoana da Ponte i vše v ní jak na konci dějství druhého. Kytice na okně.
Bambitka pohozena. Světla.

Výjev 1.

Zoan Maria da Ponte u stolu, na němž stuha Hroznatova. Martuccia.

Zoan:

V tuž dobu předevcírem dlela's dole.

Kdo zavolal tě sem, bys provázet
šla ženu Peissrovu?

Martuccia:

Signora sama.

Zoan:

Co spolu mluvily?

Martuccia:

Když vstoupila jsem,
již byla dáma v odchod schystána.

Zoan:

Jak rozloučily se, zda důvěrně?

Martuccia:

Ta dáma cestou samý žert a smích.

Zoan:

To důkazem, že dobře pochodila. Co dál?

Martuccia:

V půl cestě k bráně strahovské pět jezdců potkaly jsme rozjařených.

Zoan:

Což cestou zpívali?

Martuccia:

To sice ne, však hned, jak poznali mou dámu, div že na koně jí k sobě nevzali.

Zoan:

Ta žena byla jejich jednatelem. A co jsi zaslechla?

Martuccia:

Zvlášť jeden hlas se zdál mi povědom.

Zoan:

Snad Spatiův?

Martuccia:

To nevím; jistě však byl s těmi zde,
již překvapili vás svou návštěvou.

Zoan:

Což v tvář jsi neviděla?

Martuccia:

Byla tma, že sotva na krok viděli jsme v před.

Zoan:

A o čem jednali?

Martuccia:

Vše schystáno prý.

Zoan:

Takž, schystáno.

Martuccia:

Že pole zcela volné.

Zoan:

Že zcela volné. Mněli, že jsem pryč.

Martuccia:

Pak ptal se, přijala-li kytici.

Zoan:

A ona?

Martuccia:

Kytice prý na smluveném je místě v důkaz -

Zoan:

Dost!

(Vzchopiv se prudce jde k oknu, na němž kytice; an ji rve na kusy, vypadne z ní medaillon, jež prohlíží.)

Toť Lobkovic!

Jsem zmaten.

(Klesaje v křeslo):

Oh, led na mé spánky sem!

Martuccia (polekána):

Signoru zavolám.

Zoan:

Ne, ještě ne.

Chci víno.

Martuccia (v rozpacích):

Led jste prve jmenoval.

Zoan:

Chci víno! Kolikrát to říci mám?

Martuccia (sejme s buffetu konvici s vínem i pohár, jež postaví na stůl před Zoana).

Zoan (po malé přestávce):

Signora v sadech; v její ložnici
ted' vstoupíš hned vše bystře zhlídajíc;
znát' žena líp lsti ženy vodící.
A pravím ti, že nepřehlédneš nic,
co nezvyklého tam. Vše spatřit musím;
však bys mne zbýt se chtěla soustem kusým
mníc přede mnou co skrýt, sám půjdu pak
a spoluvinným strestám též tvůj zrak.
Již jdi!

Martuccia (odejde v levo). Výjev 2.

Zoan.

Zoan (zahleděv se na medaillon):

Takž na mně prvním zkoušeli,
co mozek dohodil jim školometa;
tak v cizí dům se vkrádá chlubná sketa.
Snad včera slavili čin zbabělý,
a já ji sám ved' pod krov toho kletý,
jenž drze rval mé blaženosti květy.

Pryč, družné vzpomínky, pryč! Musím dál;
mé srdce stíš se, soud jsem předsevzal.

Výjev 3.

Martuccia vrací se z leva s pouzdrem, jež Hroznata svěřil Salomeně. Zoan.

Martuccia (podávajíc pouzdro Zoanovi):

Víc nenalezla jsem, než pouzdro to.
Říc' neumím, co by v něm mohlo být.

Zoan:

Kde bylo skryto?

Martuccia:

V lože poduškách.

Zoan:

By byla blíž mu také ve svých snech.
Jít můžeš. - Ah, nač bych byl zapomněl:
jak s vojínem je dnes?

Martuccia:

Vstal osvěžen
i mluví zcela jasně - napjatě
vše vyslýchaje, co se dělo s ním;
však vrtí hlavou, jak by nevěřil.

Byl také venku již i v zahradě,
a po signoru ptal se nejednou.

Zoan:

At' přijde hned!

Martuccia (odchází v pravo).

Výjev 4.

Zoan.

Zoan (nad pouzdrem):

Co skromná schránka ta
v svém nitru chová tajných pokladů?

(Rozvíraje pouzdro):

Ha, listy! Jaká žeň to bohatá?
Snad jeho psaní, svědci na zradu;
či její důvěrné v tom zápisky,
v nichž na mé kruté žehrá útisky?
Snad vylíčení sladkých najdu chvíl,
jež prchavé zde pérem chyceny,
by častým pročitáním občerstvil
se v lačné paměti mžik blažený.

(Stanuv nad větším spisem, jež na stůl rozložil):

Ne, jakás vážná listina, kys plán -
jen jména měst a vesnic, silnicí;

však podle poznámek v té směsici
je odboj - buřiči to zosnován.
Ký děsný nález! - v rukou ženy mé,
ač ví-li, co ta schránka přechovává.
Mně výstrahy sic dány nepřímé,
že otec její zapeklitá hlava
a tajně k víře pikartův se hlásí,
ač jinak v službě královské že žije.
Já nedbal nic; vzhled její černé krásy
mne unášel v luh božské Florencie,
tak ve všem zdála se mi dcerou její.
Ó že k ní zpět vždy myšlénky mé spějí!

Výjev 5.

Vojín z pravé strany. Zoan.

Vojín:

Signore, vy jste dovolil -

Zoan:

Jen blíž!

Vojín:

Vy nuzný život můj jste zachoval
tím rychlým povoláním lékaře.
Chci vděčným být.

Zoan:

Nic o tom.

Vojín:

Však můj druh -

Zoan:

Ty's dobře mířil, zůstal na místě.

Vojín:

I vy v tu lichou bájku věříte?

Zoan:

Vždyť jsem byl přítomen, když skonával.

Vojín:

Však nebyl já to, jenž ho usmrtil.

Zoan:

Kdož jiný?

Vojín:

Stavovský důstojník.

Zoan:

Co pravíš?

Vojín:

My jsme napadli ho dřív;
druh můj ho poznal, že prý psancem jest,
jejž soudu dodat naše povinnost.

Zoan:

Přec Beppo pravdu měl, že byli tři;
leč kam se poděl? Vůkol rovina,
již přehlédnout lze celou.

Vojín:

Zapomněl jste
váš vlastní sad.

Zoan:

Tu domněnku jsem slyšel
hned tehdy již a smíchem odmítl.

Vojín:

A přece tomu tak.

Zoan:

Kde důkazy?

Vojín:

List ořechu, jenž v parkán větví lne,
je sedřen po místech, kde mladík ten
se spouštěl dolů s chvatem překotným.
Tamž v písku skokem jeho vtlačeny
jsou stopy doposud bot jízdeckých.

Zoan:

Toť podivno. Signora v chvíli tu
přec byla v sadě též - nic nevidouc.

Vojín (ukvapeně):

Již podrobil jste ji snad výslechu?

Zoan:

Zda podrobil jsem -? Drzá řeč; však mluv!

Vojín:

Čím doufám vývody své podepřít,

(Vytahuje zpod kabátce utržený cíp šerpy Hroznatovy):

zde - uváz' v suku kousek stuhy té,
jíž psanec záhadný byl opásán.

Zoan (srovnáváje útržek se stuhou na stole):

Tot' barva táž. Již není pochyby;
cíp urvaný zde zcela přiléhá. -
Kde být moh' skryt? Sad byl též prohledán;
jak v komnatu se dostal, k balkonu?
Signoře ovšem známo všecko to,
co bez její by nešlo pomoci.
Vše bude zapírat; však Beppo byl
v den osudný mnou na stráž postaven.

(Do pravých dveří):

Slyš, Beppo, Beppo! - Zřím již souvislost'.
Že on jí svěřil tyto listiny,
to jeho důvěry k ní důkazem;
že ona prsten s rubínem mu dala,
v tom doklad, že též její vášeň zralá.

Výjev 6.

Beppo z pravé strany. Předešlí.

Beppo:

Signore, volal jste.

Zoan:

Sem, Beppo, přístup!
Já na stráž v sad tě ondy postavil;
nic nepozoroval jsi?

Beppo:

Věru nic.

Zoan:

Jsem zvědav, jaké vysvětlení dáš,
že klíč, jež u dílny jsem stáhl sám
a odcházeje dal signoře v ruku,
než vrátil jsem se, zas byl v zámku již.

Beppo:

To nejspíš, že jsem jej tam zapomněl.

Zoan:

Ty's tedy v dílně byl. A cos tam hledal?

Beppo:

Já vlastně ne, signora -

Zoan:

Ona tedy
tam byla. Proč?

Beppo:

Signora nebyla -

Zoan:

Tvůj jazyk zmaten, měj se na pozoru!

Chci vědět určitě, kdo v dílně byl.

Beppo:

Já vlastně nevím; neznámť cizince,
jenž dovnitř - omylem snad zabloudil.

Zoan:

To jsem chtěl slyšet; tam byl tedy skryt.

Beppo:

Což mohu já -

Zoan:

To stačí. Zde byl též?

Beppo:

Zde? - Ano.

Zoan:

Dlouho-li?

Beppo:

Než přišel jste?

Zoan (v sebe pohřížen):

Můj náhlý příchod ukládal mu chvat,

(Na stuhu):

a s balkonu mu pomoh' tento šat;
však by mu dala s ruky drahý skvost,
by smluvili se o svůj k plesu chod
a o čem více, času měli dost.
Můj návrh v ples jít - přišel jí as vhod.

(Hlasitěji):

Přec jedna zbývá záhada, kam znik',
když s pavlánu se spustil; vždyť v té chvíli
již jezdcí na loutny své zazvonili;
já dolů pospíchal, v ten bitky ryk
se přidal obránce můj neznámý,
pak obešel jsem všemi stranami - -
Však nač je třeba důkazů zde víc,
kdy šerpa, prsten mluví za tisíc;
vše to-li jistoty dost nechová,
že zbůjcem tím jest ten pán z Doupova!

Vojín:

Signore, nevím, zda se nemýlíte;
však jméno, kteréž druh můj vyslovil,

když postřeh' tahy tváře psancovy,
to jinak znělo, tuším - Hroznata.

Zoan:

Což neměla by konce řada těch,
jimž domu mého čest' je na posměch?
Již druhý, třetí! Pravíš Hroznata.
Jak hvězda po nebi když přeletí,
to jméno blýsklo se mou pamětí,
jež vzpírá se mi k službě proklatá.
Já slyšel je - ne, zřel jsem, zřel je dnes, -
v té listině tam řeč je o něm kdes.

(Přemítá v listinách):

Ha, zde; zde zcela zřejmě slova ta:
„vše sjednat plnou moc má Hroznata.“

(K Beppovi a vojínu):

Vy oba jste jej viděli; je mlád?

Beppo:

Mlád? - ano.

Vojín:

Plný svěžesti a síly;

(Na svoji ránu):

já pocítil, jak umí šermovat.

Zoan:

Ký šat?

Vojín:

Kroj vojska stavovského měl,
a šaršoun s košem zdobným po boku.

Zoan:

Jak v tváři?

Vojín:

Lehounce jen osmahlý,
vlas hustý, kadeře až na ramena,
vous na bradě i kníry sčechrány.

Zoan:

Ten obraz v známou srůstá podobu.

Beppo:

Vždyť jsem vás slyšel rozmlouvati s ním.

Zoan:

Mně? Kdy a kde?

Beppo:

Nu, téhož večera
jste po schodech sám uváděl jej sem.

Zoan:

Ten mladík, jenž mi přispěl k pomoci?

Beppo:

Je týž, jenž před vámi dřív odtud prch';
já myslil, že z té šrůtky nekřesťanské
se vrátíte s ním jako s přítelem.

Zoan:

Kde jsem měl oči? Jasně vzpomínám,
když se mnou vstoupil, že byl bez šerpy;
to dobře svědčí. Jméno zatajil;
mělť příčiny, jež pochopuji teď.
A já jej přítelem svým objímal
a zval, by zůstal zde a přišel opět.

(Zamyslí se):

Což nesvěřil se, že v týž přijde čas?
Řek' pozejtří - tot' dnes!

(V děsném úmyslu):

Ó schystám kvas!

(K vojínu):

Ty půjdeš k panu Volfu z Vřesovic,
jenž hejtmanem teď hradu pražského,
a zprávu tu, již mnou má o pūtce,
tím, co jsi zde mi právě pověděl,
tam doplníš. Pak vyříd' žádost' mou,
by zítra bezpečně mne navštívil,
i ještě líp, by pana hofmistra
též nejvyššího pozval jménem mým,
že vzácné zvěře stopu jistou mám;
že nemůže být lovu na škodu,
když v ozbrojeném přijde průvodu.

Vojín (odchází prostředkem).

Výjev 7.

Zoan, Beppo.

Zoan (potají):

Zde zdržen musí býti Hroznata,
než se svou druží hejtman přichvátá.

(K Beppovi):

Ty dolů jdi signoru požádat,
by přišla sem, že venku již je chlad;

však dobře slyš - nic víc, ni slovo míň!
Pak sám se v dolní odeběřeš síň;
když nezavolám já, ať na zápraží
sem vstoupit z vás se nikdo neodváží.

(Kyne, by odešel.)

Beppo (odejde v pravo).

Výjev 8.

Zoan.

Zoan:

Což kletbou muže krásnou ženu mít?
By manžel její věrnosti byl jist,
snad měl by v něžné líci krásy list
dřív nehtem v ohyzdnosti úděl zrýt?
A krása přec jen k ženy patří zjevu;
však příroda, jež krásou daříc děvu
ji za vнадidlo vilných nástrah šatí,
též pancéř vítězný jí měla dáti
i síly, vzdoru, svaté cudnosti,
jenž vášní svůdných skřítko nehostí.
Jsouť ženy sličné, o nichž blouzní svět,
k nimž hanby šíp se darmo pouští v let.
I já mněl poklad takový svým zvat,
žil v domněnce, že skryt je zrakům všech;
a zatím její pověst' na pochvat
zde v popěvcích, tam v hejsků rapírech,
a vše to zřejmě s její pochvalou;
vždyť milencům se vděčí prsteny.
Až potud! Rukou pevnou, uznalou
dnes ještě budou účty skončeny.

Výjev 9.

Salomena z pravé strany. Zoan.

Zoan:

Zda jste se prve v dílně nezlekala?

Salomena:

Z kých příčin?

Zoan:

Zapomněl jsem vám to říci.

Má mysl s bouří vzteklou zápolící
jak v přístav klidu ku práci mne hnala,
i vstoup' jsem v dílnu. Uchopiv se dláta
jsem stanul před královny sochou maní;
tu, když jsem zahleděl se v tvář té paní,
jak uškla by mne zmiije jedovatá.

Já prvně zpozoroval v němém žasu,

že spodobnit chtěť tahy zesnulé

jsem vaše vnes' tam čelo, oko, řasu.

Z těch tvarů podloudných jak ztrnule

by v hrud' mou zapjal se škleb Medusy:

takž v náhlém hněvu nad nezdarem díla

tu sochu roztříštil jsem na kusy.

Salomena:

Což vinen mramor, hmota jeho bílá?

Jste prudkým.

Zoan:

Pravda. Stihnout vinníky,
již spojenci v tom bludu byli klatém,
bych srdce, dlaň, vzruch mysli všeliký
i vlastní lebku rozklát musil dlátem.

(Jde k oknu, jež pootevře. Po chvílce):

Dnes večerem jde mlha sychravá,
jež útlým hlasům pěvců nepřává.
Co myslíte, zda nás kdy navštíví
zas poskytnout nám koncert hanlivý?

Salomena:

Já nezvala je, zbránit nemohu.

Zoan:

Však přijala jste přízně zálohu -

(Na rozmetané květy po zemi):

zde kytku, z jejíž uvolněných stuh
kdos portrétem vám splácí milý dluh.

Salomena:

Nic nevím o tom.

Zoan (ukazuje medaillon):

Znáte tento skvost?

Salomena (prohlíží jej):

Pan z Lobkovic; a co s ním býti má?

Zoan (k sobě):

Jak očima jej měří klidnýma;
ten záletník jí k srdci nepřirost'.

(Nahlas):

Přec on to, jenž vám schystal poctu onu
zde pod okny svůj stroje karneval.

Víc bambitku vzít nechci k tomu honu,
bych podruhé svou poklonu mu vzdal;

spíš kaloun šašků najmu, maškary
sem koňmo s bičíky a pleskači,

by dali se v ty panské kytary,
jichž hudba počestný sluch mrzačí.

Však bude jinde třeba zbraně mojí;

mé mysli vzpoura dřív se neukojí,

až prsten váš, jejž ruka cizí nosí,

vám navrácen se krví její zrosí.

Mně jinak neznámým pán z Doupova,

však že jste s ním též o čest' moji hrála, -

Salomena (chce odmítnout).

Zoan (nepřipouštěje jí k slovu naráží na prsten s rubínem):

ta obroučka to hlásá kovová! -
tím sudba nastává mu nenadálá.
Své hanby svědka nestrpí má krev,
by moh' ji urážet kdy jeho zjev.

Salomena:

Duch váš, jenž nyní zuří v slepém hněvu,
mní vraždy cestou jít si pro úlevu,
ač novým výčitkám se dává v plen;
neb vězte, Doupovec je nevinen.

Zoan:

Kdo vinen tedy? Někdo jiný, vy?

Salomena:

Vždy hledáte jen příkré protivy.

Zoan (k sobě):

Ten chlad, jenž z její vane obrany,
v té chvíli nezdá se být vylhaný.

(Nahlas):

Přec v jedné věci jsem vám zavázán,
že přízeň rozdávajíc do všech stran
jste ušetřila prsten svatební;
to sladkou potěchou přec pro mne zní.

Salomena:

Že zlíbil jste si v řečech jízlivých
tam v plesu před zvanými diváky,
ten z vaší krve vysvětlit lze pych,
jež miluje vtip krutý, dvojaký.
Zde zapomínáte, že svědků není,
již úšklebky snad vaše chválou cení.
Či mám již litovat, že svolila
jsem k naléhavým otce domluvám,
bych po všem, co se stalo, zbloudilá
jak ovce vrátila se ještě k vám?
Já zapřela svůj uražený cit,
vy aspoň ctěte vnucený ten klid.

Zoan:

Mně promiňte; jeť člověk tvor jen chabý,
jejž cizí věc v kruh dojmů svých hned zvbí.
Já včera bral se kolem popraviští,
snad z nich ta běsná nálada se prýští.
Dnes jejich sukna krví potřísněna.

Salomena (s nápadným účastenstvím):

Co pravíte?

Zoan (potají):

Ha, jaká náhlá změna?

(Nahlas):

Dnes počala již přísná exekuce;
tři, čtyři, tuším, odpraveni hned,
kýs mladík mezi nimi naposled.

Salomena (k sobě):

Má duše v nejistoty zhyne muce.

Zoan (s líčenou lhostejností):

Byl litován, prý v noci teprv jat
a k ránu již mu lůžko schystal kat.
Já slyšel také jména, - kdož to zná? -
mně všecka naskrze jsou protivna;
však jméno mladíka -

(Jako by vzpomínal):

ah, Hroznata.

Salomena (s výkřikem - přenáhleně):

Ó věčné nebe, kde tvá odplata!

Zoan (uchopiv její ruku):

Zde tedy vězí šíp. Již mám tě, mám!

Salomena:

Mé pusťte ruce, ke všemu se znám.

Zoan:

Co vyslechnu?

Salomena:

Zda lze to ztajit dél?

Ten, jenž mé srdce za živa již měl,
ať v předčasného hrobu zátíší
mé první vyznání teď uslyší;
neb mně z dnů sebezapření a hoře
tou jeho láskou vzešla nová zoře.

Zoan:

Kam unáší vás vašeň rouhavá,
jež samoděk se k činu přiznává?

Salomena:

Nás bázeň projímá, kdy hřešíme,
mně vyznáním se volní v duši mé.

Zoan:

Což netušíte, ký trest v zápětí,
kdy vinu přiznání též pečetí?

Salomena:

Co ostatní jsou tresty všechny, muka,
kdy nad jeho mi smrtí srdce puká.

Zoan:

Mám právo dát vám vpálit znamení,
jež zhlédnouc tvář se cudná zrumění.
V tom chválím této země drsný mrav,
jenž v železnou klec staví hříšnici,
by zhalena jen v potupy své hav
trest měla veřejnými biřici.

Salomena:

Sám vlastní choť vlék' byste ku pranýři.

Zoan:

To ještě vinu celou neusmíří.
Vy nejen zradila jste manžela,
však přechovávajíc též rebella
jste sama také velezrádkyní,

(Na listiny po stole):

jak zřejmě spis ten zde vás obviní.

Salomena:

Co jest to?

Zoan (ukazuje pouzdro):

Spíš snad schránku poznáte.

Salomena:

Ó běda!

(Pokoušejíc se vyrvati mu listiny.)

Sem!

Zoan (zabraňuje):

Vše marno, stište se!

Salomena:

Co služba špehýřská vám vynese?

Zoan:

O věru svědectví v tom bohaté.

Vám známo, že jsem v službách královských,
v tom smýšlení že neznám žert ni smích
a tak jste znectila můj vlastní krov.

Salomena:

Vy nectí zvat jste ovšem pohotov,
co hrdě já vždy vzývám za svaté,

žeť nezištnou tu lásku neznáte
jež zemi rodné všecka posvěcena
ni umírajíc pro ni - nezastená.

Zoan:

Kdo vás těm řečem učil jedovatým?

Salomena:

Ta láska jeho odkazem je svatým.

Zoan:

Vždy on! Pak odkázal vám sudbu také,
jíž buřičství se tresce krátkozraké.
Meč, provaz, řetěz, kolo, mučírna
jsou na růženci světské justice
jen zrnka, jimiž s duše hříšné smyje
se dočasně zde vina nesmírná.

Salomena:

Nuž jděte, udejte vše, také mne;
vzmach síly pocit'uji tajemné,
již nezděsí víc teskný smrti zvon.
Já umru ráda pro tuž věc jak on.

Zoan:

O díky za to včasné vyznání!
Vám svatým cti, ni cnosti rozhraní,

vám vše i smrt' s ním zdá se drahocennou,
vše ceníte jen lásky k němu měnou,
trest hanby, pouta, čekán - vše vám ničím;
však v rukou mých je dosud, čím vás zničím.

(S okázalým klidem - významně):

Nuž vězte, není mrtev Hroznata.

Salomena:

Co to má být? Zda dřív jste lhal či teď?

Zoan:

Vy nepostřehla jste má tenata.
Já zkoušel vás, a dojmů nových spleť
vás přemohla; již vyznala jste víc,
než chtěl jsem zvědět, léčku netušíc.

Salomena:

To důstojné vám svědčí řemeslo,
dřív tajemství mé zlákat úskočně,
by krutost' pak své slavit mohla žně;
však byť mně přiznání smrt' vyneslo,
nic není ztraceno, onť na živu!

Zoan:

Jen těšte se: on zdrav a přijde sem.

Salomena:

Zas nástraha v tom zjista pletivu.

Zoan:

Což neřek', dnes že přijde s večerem?

Salomena (potají):

To pravda, též tak tvrdil Doupovec.

Zoan:

Proč neplesáte?

Salomena:

Hroznou tuším věc.

Zoan:

Vy jste mi vytýkala úskoky,
teď poskytnu vám rozhled široký.
Již víte, co jsem o prstenu řek',
jímž v sňatku den jsem prst váš ozdobil;
teď jedna nadešla z těch krutých chvil,
by osvědčil se jeho prostředek.
Ten, k němuž vaše srdce hříchem jato,
sem vstoupí pro schystanou žití sklizeň.

(Uchopiv pohár se stolu):

Vy poslední mu prokážete přízeň:
jed z prstenu v té číše trysknouc zlato
mu sama podáte; snad z vašich dlaní
proň sladší bude trpké umírání.

Salomena:

O rozumím vám, bídný katane!
Z mých rukou smrt' má mít zde přede mnou,
bych zřela v zraky jeho strhané,
jak marně o pomoc se ke mně pnou;
však vězte, z číše jemu přichystané
část' jedu přes mé rety dříve skane.

Zoan:

Ta předsevzetí s cílem svým se minou,
neb dřív se před ním objevíte jinou.
On všecko zví, jak mne jste podváděla,
že klamala jste jej též v lstivé hře.

Salomena:

Tot' lež!

Zoan:

Mám pro to svědectví zde skvělá;
až spatří je, vám víry odepře.

Salomena:

Tot' nemožno.

Zoan:

Ten portrét Lobkovice.

Salomena:

Sám Lobkovic ho vyvést musí z bludu.

Zoan:

Zde skončí Hroznata všech zbaven trudů,
a mluvit? - nebude již s nikým více.
Než zhoubnou číš rtům podá sálavým,
dřív nevěrou jej vaší otrávím;
on s kletbou pro frejírku na ústech
svůj slední vypustit zde musí dech.

Salomena:

O d'áble, zda ta všecka trýzeň těla,
již zval jste krutým zvykem této země,
by před smyšlénkou vaší nezněměla,
z níž samo peklo pozvedá své témě?
A vše to smyslit chladně, před časem!

Zoan:

Jsem jist tím neodvratným zápasem.

Salomena:

Takž zhynout má, jenž zachránil vám žití.

Zoan:

Mstu v tom, co zavinil, zde smrt' jen sytí.

Salomena:

Kde slibů vašich, přátelství je sled?

Zoan:

Ne já, on slib svůj zrušil předem hned.

Salomena:

Tak odvděčit se chcete příteli?

Zoan:

Já přítelem víc nejsem rebelli.

Nic neklamte se marnou nadějí,

že služební vám v pomoc přispějí;

ni ozvěnou se nezachvěje stěna,

vše opatření přísně učiněna.

Jak vůdce však, než bitva počne krutá,

vše ještě zkoušet slední zve mne lhůta.

(Odejde prostředkem.)

Výjev 10.

Salomena.

Salomena:

Vše vědět, před sebou zřít cestu k smrti
i koleša, jež zubem svým jej zdrtí;
zde být a musit čekat bez obrany,
až počne satanem soud uchystaný -
a nezšílet! - Jak dát mu výstrahu,
by nešel sem a prchal od prahu?
Vše ostraženo, okno jenom zbývá;
jím známku dát noc brání nevraživá.
Můj bože, dolů bych jím skočit chtěla
a Hroznata snad vychladlého těla
se zděsiv krok svůj odtud obrátí;
však do mi za to ručí? Křikem svým
spíš v náruč záhuby jej přivábím.
Ó zřím již v smrtelné jej závratí;
v ten pohár - -

(Zarazí se - s upjatým zrakem na pohár jako před náhlou myšlénkou):

věčné nebe, jaký svít? -
mám z prstenu mok zhoubný vycedit,
by vypil jej. Což kdybych zoufalá
Zoanu samu jed ten schystala?

(Zaslechnuvši kroky):

Snad jde již. Rychle!

(Kvapně sňavši prsten svatební nakape z něho jedu do poháru.)

Pomoc jiná není,
Zoan mi sám dal děsné naučení.

Výjev 11.

Zoan prostředkem. Salomena.

Zoan (zavíraje za sebou na klíč dvěře nejprve v pozadí, pak v pravé straně):

Vám choutky zahnat v útěk obranný -
zde klíč dost skytne zatím ochrany.
Vše, jak má být: dům dole dokořán,
by hosta přijal hned; kůň v třmeny dán
již řehtem jezdce svého k spěchu volá,

(S ironickým příděchem):

jen vy se zdáte uchystána zpola.
Ten dnešní šat vám věru nesluší;
vlas z vazby strun vám splývá přes uši,
což není v domě mém dost zrcadel?

Salomena:

Kdož úsměškům by vašim čelit směl?

Zoan:

Ha!

(Zachvěje se):

Jak by kostlivec byl na mne sáh' .
Dnes chladno; jak jsem překročil prv práh,
mne zima chytla. Doušek spraví vše.

(Chápe se poháru.)

Salomena (zpozorovavši to):

Ah!

(Ztajujíc výkřik zdvihne šat k ústům.)

Zoan (postaviv pohár, aniž by se napil, prudce se ohlédne):

Co to? Snad již host náš nekluše?
Vy chcete znamení mu dáti šatem.

(Spěchá k oknu v pozadí):

To snadno spouští záclony té zmatem' ;
však ne. By nezřel zdola tady světlo,
to snad by kroky jeho jinam spletlo;
však jaké obavy, jsem s vámi zde,
a zbránit dovedu, co napříč jde.

(Vrátí se opět ke stolu a usedne):

Vám poskytnouti nutné rovnováhy
chci zjevit změněné své předsevzetí;
my zítra odtud odjedeme záhy
již rychle vyváznout z té rmutné spleti.
Co tkne se mrtvého pak Hroznaty,

(Na listinu na stole):

ten dokument mu přitknu na šaty.

Pan z Vřesovic, mnou vyzván, přijde k nám;
co s buřičem, ať zítra uzná sám.

(Pije.)

Vše dopodrobna předem určeno je,
teď klidně začátek lze vyčkat boje.

(Dopíjí.)

To víno hřeje, avšak při sám bůh,
jak z koflíku bych žluče cítil puch.

(Lehce vzkřiknuv v zděšení se stupňujícím):

Co cizího to vběhlo do mých žil?
Ta bolest! - Dřív jsem také víno pil
a cítil jsem se volným. - Co to teď
mou svírá hrud? - Tak Spaventino mřel,
když odvar blínu v útrokách mu vřel,
mnou dán mu - pro vaši též krásu kletou.
Tuž smrt' snad mít - ty myšlenky mne hnětou.
Zde doušky poslední - - sem na zpověď!

Salomena:

Co chcete?

Zoan:

Prsten -

Salomena:

Sám jste rozkázal -

Zoan:

Oh, oh! - Vše chápu - sžíravý ten pal, -
jsem učněm vedle vás jen chatrným, -
mám vlastním jedem mřít, toť patrným; -
vy nad mým hrobem - v jeho náručí - -
ta pouhá myšlénka mne umučí!

Však ne, sil cítím ještě dostatek
své smrti navrátit vám úplatek.

Já zemru, vy však se mnou musíte!

Ó že ni kapky není v číši té,
má bambitka tam dosud nenabita -
mně vzpomínku jen hříchů vašich skytá.

Má dýka, rapíry tam v ložnici -

(Zoufale):

jen krátkou lhůtu, smrti kvapící!

(Potácí se do komnaty v levo.)

Výjev 12.

Salomena. Hned opět Zoan.

Salomena:

Kde jsem se octla? - v dravce doupěti,
jenž ostří drápy před svou obětí.

Zoan (objeví se na prahu s rapírem v pravici - levou rukou se zachycuje dveří):

Mne síla, běda, opouští. - Já bloud -
co hledám zbraň, - moh' jsem vám - hrdlo spnout!

(Za scénou se ozvou kroky, brzo na to lomcování dveřmi v pozadí.)

Salomena:

Ha! spěšné kroky. Pomoc, pomoc! sem!

(Spěchá ke dveřím v pozadí.)

Zoan (rozběhnuv se za Salomenou uprostřed komnaty zavravorá; u výbuchu smrtelného zápasu):

Bud' prokleta, - klet on, - i kleta zem!

(Sklesne mrtev.)

Výjev 13.

Dveře v pozadí se rozlétly, a jimi spěšně vkročí Hroznata. Předešlí.

Salomena (s výkřikem klesá k nohám Hroznatovým).

Hroznata (zachytí Salomenu ve svoji náruč).

(Opona rychle spadne.)

Dějství páté.

Předsíň v letohrádku Zoana da Ponte. Povšechná úprava působí ladnou jednoduchostí. Podélné obrazy nástěnné tvoří jednotný vlys. Vavříny, citronníky, limonie, myrty, tulipány a j. keře i květiny malebně rozestavěny. Mezi nimi porůzna sošky. Sedadla upravena při stěnách i mimo ně. V levo a v pozadí dvěře ku komnatám vnitřním. V pravo vstup ze schodiště. Koberce.

Výjev 1.

Z pola otevřenými dveřmi schodiště vstoupí Lobkovic. Brzy za ním Ledron, Collinus, Ferrabosco, Stella, Spatio, Kříčka, Peisser, Trost a Tertius. Lobkovic a Ferrabosco v různobarevných reverendách, Kříčka jako herolt, Peisser v masce žida, Spatio s loutnou, ostatní v pestrých krojích šašků i v jiných maškarách, vesměs se závitky úloh v rukou.

Lobkovic:

Zde také nikdo, dům jak po vymření
neb v pohádce. Zpět nepůjdem', jen dál.
My rozešli se v posled rozjitření;
vše vysvětlit a vyrovnat zde dnes,
co zmatků mezi nás můj večer vnes',
neb naší hrou v žert zvrátit jsem si přál.

Ledron (stranou):

A opět spatřit ji - to nedodal.

Ferrabosco:

Tím jen mě vížete k své šlépěji.
Má účast' v hře mne spoluvinným činí,
i chtěl bych svědkem být již raději,
jak dílo smíru se vám zdaří nyní.

Collinus:

Dnes není mi tu volno při zábavě,
k níž opět zval jste nás tak naléhavě.

Trost:

My měli zůstat raděj' v sadě dole.

Stella:

Jsme zde již, dobrá; dál však ani krokem.

Lobkovic:

To strach snad při vás mým se stává sokem?
Již vidím, octli jsme se s nudou v kole,
ji zahnat - auktoru snad bude vhod,
by každý úlohy své zvláštní chod
s ním prošel zatím, než se dostaví
naš spoluherec dnes tak liknavý.

Křička:

Já čet' již úlohu, však počátek
hned připomíná mi hru zvířátek.

(Deklamuje z úlohy):

„Ať rohy zazvučí! Jsem pýcha!
Chlad vějíř z pávích ok v líc dmýchá!

Ta zásluha je plitka, licha,
jež chodí ulicemi zticha!“
Toť zní jak starou notou: „krá-krá-krá,
tak vrána krákorá!“

Collinus (vždy více podrážděn):

Vám lhostejno, že v slova chlubitvá
se právě pýcha nejradš odívá.

Tertius:

Má úloha je skrovna, pravá nuda
co do myšlének i co do déli.

Collinus:

Vy myslíte, že skrovnost' její chudá
se přičte také představiteli.

Peisser:

Já s harfou sňatou s babylonských vrb
mám zaměnit svůj dromedáří hrb,
a místo vážkou zvonit podvodu
teď v strunách drnkat k žalmů průvodu.
To, mistře, bude třeba překovat.

Collinus:

Vám krátce víc než obsah platí šat' ;

v tom nejlíp vyhověl by kytlěř Plíhal,
by na úlohy podle herců stříhal.

Stella (probíraje se úlohou):

Hm, pravé patientiae examen.
Kde rozum v tom? Ne, to se nenaučím;
a páté přes deváté, spíš se zmučím.
S mých beder sejmout musíte ten kámen.

Trost (dorážejí z druhé strany na Collina):

Mne obavou jen jedno místo plní,
v němž mluvíti mám proti vrchnostem;
to slyšet budou páni nesčíslní,
já uvážnu v jich hněvu naprostém.

Collinus (velmi rozhorleně):

Vám ješitnost' všem hlavy v různu točí,
však účel celku ztrácí se vám s očí.
Z vás každý chce-li být zde kritikus,
již zastavit těch výtek další val -
as nejlíp, abych úlohy zpět vzal,
a někdo z panstva napsal lepší kus.

Lobkovic:

Jen ne tak zhurta, mistře pohněvaný;
zda pro hru celou získal jste již pány?

Collinus:

Jen zbývá povinnosti advokát.

Lobkovic:

Zoan!

Ledron:

Jsem zvědav, jakou zvolil masku?

Stella:

Že originelní, dám hlavu v sázku.

Ledron:

Kde vězí však?

Trost:

Já myslím, že šel spat.

Tertius:

To věru musí býti blahé sny,
že zaspat může den tak rozkošný.

Lobkovic:

Snů pásmo přervat měl bych na sto chutí.

Ledron:

Jak jen ho zbudit?

Peisser:

Zpěvu na peruti
ať příchod náš se duchu jeho zjeví.

Spatio:

Co zpívat rychle jen?

Lobkovic:

Ah, romanci,
jak rozmarný signor spal při tanci.

Spatio:

Jen v pravou chvíli vpadněte v mé zpěvy.

(Počne zpívat nejprve polohlasem, znenáhla silněji provázeje zpěv svůj na loutně. Všichni se kol něho seřaďují v půlkruh proti dveřím v levo.)

Signore, kam jste rozum dal,
že hovíte si teď tak líně?
Váš děd se koupal v rudém víně,
pan otec her všech býval král,
a paní matka zpěvů tchyně;
však vás ni hra, ni zpěv,
ni mok nezvábí rév,

jen hovíte si v spánku klíně.

Signore, kam jste rozum dal?

(Všichni plným hlasem vpadnou postupující ke dveřím v levo.)

Signore, kam jste rozum -

Výjev 2.

Prostřed refrainu rozevrou se dvěře v levo a vystoupí z nich Salomena v šatech smutečních.

Zpěv zjevením jejím přerván. Všichni zaraženi ustupují. Předešlí.

Salomena:

Co žádají si páni -

(Vzhlédnuvši - s úžasem):

V maškaře?

Lobkovic:

Signoro, promiňte; my přišli k hře,
jež se Zoanem dřív již umluvena
dnes v maskách poprvé zde být má čtena.

Salomena:

Zoan - je mrtev.

(Všeobecné uděšení. Výkřiky rychle za sebou.)

Lobkovic:

Co jste pravila?

Ferrabosco:

Tot' nemožno!

Spatio:

Kdy zemřel?

Stella:

Kde že je?

Salomena:

Vás od něho jen dělí veřeje.

(Pokynuvši v levo klesá do křesla, v něž zakrývá svou tvář. Všichni odcházejí v naznačenou komnatu vyjímaje Collina.)

Výjev 3.

Salomena, Collinus.

Collinus (učiniv několik kroků také ke dveřím v levo - stane před nimi; téměř polodechem - před sebe):

Chtěl triumf krásy slavit hry mé črt,
v jíž vůz též vpřažen povinnosti bohatýr.
On mrtev! - Skutečnost' hru rozdouvá nám
v chmýr,

a kořist' odnáší všech vítěz - smrt!
Pah! - v sinou líci zřít mým není zvykem,
tím fantasie jen se zakalí;
smrt' druha sic mé hrdlo zouží vzlykem,
však nejradš oželím jej - z podálí.

(Ustoupí stranou).

Výjev 4.

Lobkovic, Ledron, Stella, Spatio, Křička, Peisser, Trost a Tertius v patrném pohnutí se vracejí. Předešli.

Lobkovic:

Signoro, smrti v tvář já mnohokrát
zřel sám; však dnes, jak v hrud' mou též by sáhla
tím vzhledem zákeřnický ruka náhlá.

(Na svoji maškaru):

Ty plané cetky chtěl bych s těla rvát! -
Vy sama zde -, což otec váš -?

Salomena:

Skon kvapný -

Lobkovic:

Mně dovolte, bych jemu nes' tu zvěst;
ten úkol trudný za svůj беру trest.
Vám uspořit pak šatů dojem trapný,

v něž k mumraji jsme oděli své boky,
i nerušit váš smutek přehluboký
nám káže šetrnost' již nutkavá;
však soustrast' naše s vámi zůstává.

(Odcházejí v pravo.)

Výjev 5.

Salomena.

Salomena:

Ta dnešní noc tak dlouhá, zádumčiva
jak věčnost', jež z ní prstem vážným kývá.
Já mněla, s dnem že v mysli též se rozední;
již slunko stoupá v kruh svůj polední,
a v duši mé se stále více stmívá.

Výjev 6.

Ferrabosco krokem vážným z leva. Salomena.

Ferrabosco:

Signoro, mně Zoan byl krajanem
i přítelem; to necht' mne omluví,
že delším je teď mé s ním loučení.
Jak on zde zmírá náhle v cizině,
takž ondy Václav Hladič Písecký,
váš krajan, zemřel náhle v Benátkách.
Spor dosud, z jaké skonál příčiny.
Mor tehdy zuřil v městě Markově,
i praví jedni: zhynul nákazou;
však jiní tvrdí, že byl - otráven.

Signoro, mor - teď v Praze nezuří,
ta padá při Zoanu pochybnost.

Salomena:

Co chcete tím?

Ferrabosco:

Můj otec lékař byl,
vím zevrubně, co jedu účinkem.

Salomena:

Vy byste tvrdit chtěl?

Ferrabosco (odmítnuv posuňkem):

Zoana znal jsem
až v nejtajnější duše hlubiny:
v těch samovražda půdy neměla.

Salomena:

Kdož mluví o tom?

Ferrabosco:

Nikdo doposud,
však vám to říci mám za svou povinnost'.
Co v paměť vaši též bych vštípil rád,
jest zvláštní zvyklost' v rodném kraji mém.

Když někdo skoná smrtí násilnou,
tož rukou cizí, soud ji uchopí;
však bez důkazu není ortele
a mnohý vinník puštěn vědomý.
Kde právo tak se stává bezmocným,
tam pokrevným pak vzrůstá závazek,
by mstili zavražděného památku.
Vrah je-li muž, boj se mu opoví,
rod celý řadou s ním pak zápolí,
až padne znamení s ním Kainovo.
Když vrahem žena, také ona zví,
že není vyvážnutí od smrti.
Dá se jí lhůta, v které zemřít musí;
však nezemře-li sama v čase tom,
den příští zhyne rukou bezpečnou.
Kde není pokrevných ni příbuzných,
tam krajan, druh je mstitelem. Zoan,
vám známo, druhem mým i krajanem.

(Ukloniv se odměřeně - odchází v pravo.)

Výjev 7.

Salomena.

Salomena:

To nebyl člověk s chladným okem tím,
jenž řečí břitkou dorážel v můj sluch;
ó běda, běda, že mu rozumím!
Mé smysly polekané zmátl bůh,
jenž vraždu tresce, že jsem stopy její,
jež dosud v líci mrtvého tam tkvějí,
skrýt nespěchala prve před zrakem

zde těch; leč, co mi svět a jeho soud!
On zachráněn být moh' jen zázrakem,
má mysl vymknula se z ženských pout
a vykonala čin ten strašlivý,
jenž v zpomínce se jí teď protiví.
Však, je-li v světě dosud jaký vděk,
v tom naději mých slední paprslek,
že on - mnou vyrván spárům zhoubychtivým -
mně soudcem spásy bude milostivým.

Výjev 8.

Z pravé strany Hroznata. Salomena.

Hroznata:

Signoro -

Salomena:

On!

Hroznata:

Jdu, - musím - nevolán.
Klid, mysli vaší nejvýš potřebný,
svou nechtě přítomností zaplašit
jsem v loktech stařeny vás zanechal,
by ošetřila z mdloby procitlou.
I byl bych neopustil úkryt svůj
ni teď; však zaslechl jsem v domě ruch,
jenž připomíná také mně, že děl
zde dlít ni příhodno, ni bezpečno.

Salomena:

V té chvíli chceš -?

Hroznata:

Vždyť víte, v noci hned
jsem na cestu se další dáti měl.

Salomena:

A proč ten děsný kvap?

Hroznata:

Vše bohužel
je téměř ztraceno v čas nejbližší.

Salomena:

Je tedy pravda?

Hroznata:

V pevnost' proměněn
hrad královský, v nějž svolán tento sněm;
vše vystrojeno jako ve válce,
a prostřed kartanův a halaparten
byl soudem krvavým sněm zahájen.
Pan Pětipeský, Bernart z Barchova
a Jakub z Vratu, Václav z Jelení

své hlavy kladli na popravčí špalek,
by jejich kouřící se krve vzhled
byl mluvčím důrazným všem sněmovníkům,
jimž v dojmech těch hned návrh předložen
z všech zápisův a svazků přátelských
se propustit, je zrušit, zavrhnout.

Salomena:

A co se stane?

Hroznata:

Podle návrhu.

Co bylo vrtkavých, strach dokonal
své dílo při nich; odboj nemožným
v tu dobu. Zbývá ony zachránit,
již vyhnuli se pasti nalíčené,
takž Pfluka, Šlika - všecky varovat,
by šetřili své síly drahocenné,
až nadejde snad lepší k dílu zvrát.

Salomena (chvatně):

Já půjdu též, a s tebou - hned!

Hroznata:

Signoro -

Salomena:

Pryč s dvorným slovem tím i s chladným vy,
jež hyzdí tvoje rty - dnes poprvé.

Hroznata:

Nuž, Salomeno -

Salomena:

Hlas tvůj mrazivým.

Hroznata:

Krov smutku, pod nímž choť tvůj mrtev, ctím.

Salomena:

On nikdy neměl pravé lásky ke mně.

Hroznata:

Ó přej, by lehkou byla mu teď země.

Salomena:

K té za živa byl v nepřátelství krutém.

Hroznata:

Sám podlehl tknut smrti břítkým prutem.

Salomena:

Jí klnul ještě ret již sinavý.

Hroznata:

I vrahům svým hrob klidný upraví.

Salomena:

On srdci mému, duši byl vždy cizí.

Hroznata:

Tím poslední ať výčitku zde sklízí.

Salomena:

Byl ničitelem mládí, blaha mého.

Hroznata:

Ó zanech již té kruté obžaloby.

Salomena:

Což povolán jsi obhájcem být jeho?

Hroznata:

Zášť lidská nemá pronikat až v hroby.

Salomena:

Pak nejlíp modlit se i za své katy.

Hroznata:

Tak neznám tě; jsi příliš rozčilena.

Salomena:

Jen srdce bije prudčeji; jsem žena,
jež okov jeho rozlomivši spjatý
vzruch bouřný zvládat v něm teď nepostačí.
Co skryto dřív, vše k projevu se tlačí,
však ty, již vidím, želiš chvíle té,
z níž prvně lásky tvé mi kynul svit.

Hroznata:

Ó ne, to vyznání mne nehněte.

Salomena:

Proč tedy odmítáš mne s sebou vzít?

Hroznata:

Což smím tě vázat slepě na otěž
své sudby, dosud katem stíhané?

Salomena:

At' srdce mé s tvým bíti přestane,
když souzeno ti zemřít popravou;
však štěstí-li se zastkví nad hlavou,
pak dopřej mi, at' s tebou plesám též.

Hroznata:

Teď mluvit o štěstí zdá se mi hříchem,
kdy smutek ukládá se v zemi celé
a krutost' s neštěstím zde v družstvu lichém
zlé stíny v budoucnosti běh nám stele.

Salomena:

Mně truchlit s tebou bude útěchou.

Hroznata:

Kým právem směl bych přijmout oběť tvou?

Salomena:

Kým právem? Ruka moje troufalá
se před činem svým těžkým neptala,
zda právem tebe zachrániti smím;
a ty mne odpuzuješ slovem tím?

Hroznata:

Ty snášet výčitky - to přespříliš! -
Zdaž ty, kdy se mnou pryč se uchýlíš,

tím nevzbudíš zde v podezření děsné,
že útek tvůj snad v souvislosti těsné
s tou náhlou smrtí tvého manžela?

Salomena:

Ó ustaň! - Kam jsem, bídná, dospěla!

Hroznata:

Žel, nechápeš mne. Žití nad obzorem
vždy's byla dívčích půvabů mně vzorem,
tak prosta, cudna, obraz ve všem svatý;
vím, že's jím doposud. Nuž buď jím dál,
bych před tím obrazem jak prvně stál,
až smutku clony s něho budou sňaty;
bych v svatyni pak vstoupiv zářící
svou bez poskvrnny spatřil světici.

Salomena:

Ó kterak trpím; síly pozbývám -

Hroznata:

Co je ti?

Salomena:

Slyším opět kročeje.

Hroznata:

Já sluhu zavolám.

Salomena:

Již lépe je;
však sebe šetři, zachraň!

(Pokynouc v pozadí):

Ustup tam!

Hroznata (odejde prostředkem).

Výjev 9.

Salomena.

Salomena:

Jak bludná hříšnice v noc nehostinnou
kraj propasti se octne netušíc,
až zjeví se jí v světle blýskavic,
a ona vyděšena zavravorá:
tak jeho slovem jak by záblesk shora
pad' v duši mou, jež obestřena vinou.

Výjev 10.

Lobkovic přikvapí z pravé strany. Salomena.

Lobkovic:

Mnou zpraven pospíchá sem otec váš.

Salomena (k sobě):

Zrak jeho přísný zda lze bude snést?

Lobkovic:

Já průvodu jej svěžil Ferrabosca,
jejž potkali jsme.

Salomena (taktěž):

Ten mu zjeví vše.

Lobkovic:

Však jiné předchází je poselství -
Volf z Vřesovic a Berka z Dubé.

Salomena:

Co chtějí zde?

Lobkovic:

Vás na to připravit
jsem předstih' je. Věst' divná rozlétla se, -
bud' beze cti, kdo první prones' ji! -
že choť váš skonala smrtí násilnou.

Salomena:

Ah!

Lobkovic:

Vím, že odmítnete důstojně,
co na vás jest; však, odpusťte, jste dáma
a, možno, zastání vám bude třeba.
Já neptám se, zda vinna jste či nic,
mně stačí, že vám hrozí příkoří;
chci slyšet od vás pouze, zda-li smím,
a svojí ctí se za vás zaručím.

Salomena:

Což zavržena jsem?

Lobkovic:

Snad zatknuta
a před soud vedena, - to zmařit chci.
Svou chotí budoucí vás prohlásím,
ač vy-li k tomu dříve svolíte;
pak bude mojí věcí z podezření
choť vlastní zhájit v sporu veřejném.
Již jdou. Co lze, vše pro vás já bych skyt',
bych jednal, třeba vám jen povelit.

Výjev 11.

Z pravé strany Berka z Dubé, Volf z Vřesovic, lékař a stráž. Předešli.

Berka:

Signoro, v nezvyklém tom způsobu
váš choť si žádal naší návštěvy.
On mrtev; tím se zprávy nemění,
jež posel jeho nám byl ohlásil.
Jsouť věci státní důležitosti
zde ukryty. Co o tom známo vám?

Salomena:

Nic nevím.

Berka:

Takž je nutno prohledat
dům celý.

Salomena:

K tomu nikdy nesvolím.

Berka:

Svou číňte službu, pane hejtmane!

Volf:

Signoro, marným odpor veškerý;
vše obsazeno - nejen dvěře zde -
i venku trabanty a harcéři.
To vše se děje jménem královským.

Salomena:

Jsem nyní paní toho domu já.

Volf:

Nuž prohlídku dám provést násilím.

(Kyne strážím, jež nejdříve jdou ke dveřím v pozadí.)

Výjev 12.

V tom z týchž dveří předstoupí Hroznata. Předešlí.

Hroznata:

Zde máte mne - vám práci uspořít,
signoře trapné výsledky.

Salomena (jež chtěla zastoupit strážím cestu, octla se poblíž Hroznaty):

Ah!

Berka (velmi rychle za sebou):

Pan z Vrtby.

Salomena (potají Hroznatovi):

Co počínáš?

Hroznata (taktéž Salomeně):

Já slyšel vše.

Salomena:

Ó běda!

Lobkovic:

On zde.

Volf:

Ten tedy míněn vzácný lov.

Berka:

Váš erb již zlomen v půli, pane z Vrtby.

Hroznata:

Vím, v kontumací byl jsem odsouzen.

Berka:

Jste ortelován k přísným následkům.

Hroznata:

Mně lhostejno, jak budu k smrti sveden.

Berka:

Byl návrh, byste dopsal Pflukovi;
on na list váš-li v soud se postaví,
má pro vás milost' vzejít z toho zvláštní.

Hroznata:

Já z jeho zhouby měl bych milost' mít?
Ne, pane z Lipého; číst je můj štít
i zůstane, byť nyní zdupán katem.
Já v svazku přátelství chci skonat svatém;
můj návrat k Pfluku zmařen smrtí mojí:
sem nejít! - proň ta výstraha v tom stojí.

Berka:

Pak na vždycky vás čeká, - jste tak mlád, -
sklep nejhlubší, jež chová Křivoklát.

Hroznata:

Jsem připraven.

Berka (obrátil se k Salomeně):

Nás jiné poslání
sem ještě vede. Manžel váš, signoro,
té noci skonál.

Salomena:

Ano.

Berka:

V chvíli té
jste byla u něho vy sama?

Salomena:

Ano.

Berka:

A před tím?

Salomena:

Také já jen.

Berka:

Nikdo tedy
sem neměl přístupu, ni nebyl zde
v čas onen mimo vás.

Salomena:

Ne.

Berka:

Souhlasí

to zcela s tím, co vaši služební
nám zjistili. A kterak skonalo?

Salomena:

Náhle.

Berka:

Snad jsou též příčiny se domnívat,
že vlastní rukou na svůj život sáh'.

Salomena:

Těch neznám.

Berka:

Máte podezření jiné?

Salomena:

Já? - nemám.

Berka:

Za vše tedy ručíte
vy sama.

Salomena:

Ano.

Berka:

Tak to slyším rád;
neb záhada tím hrůzy pozbude
jsouc vašim doložena svědectvím.
Kde leží zesnulý?

Salomena:

V té síni vedle.

Berka:

Všem řečem zlověstným dát závoru,
jež z lichých domněnek svou sílu berou,
já pro vše s sebou vzal též lékaře,
by prohlíd' mrtvolu.

Salomena (tlumíc uleknutí):

Oh!

Berka (k lékaři):

Jděte, prosím.

Lékař (odchází v levo).

Salomena (potají):

Jsem ztracena!

(Přestávka hlubokého ticha, než se lékař navrátí.)

Berka (k vracejícímu se lékaři):

Nuž?

Lékař:

Zemřel otráven.

Lobkovic:

Ha!

Berka:

Co dítě?

Hroznata (k sobě):

Travička?

Lékař (k Berkovi):

Jed patrným.

Berka:

Signoro, okolnosti nutí mne

tím náhlým obratem, než se vše dá
blíž vyšetřit a zjistit, zatknout vás;
neb vaše řeč se nesrovnává s tím,
co lékař právě nám byl vysvědčil.

Lobkovic (k Salomeně polotajně):

Signoro, skyňte, stojím v slovu svém.

Salomena (k Hroznatovi):

Ty promluv -

Lobkovic (k sobě):

Zamítnut!

Hroznata (přistoupiv těsně k Salomeně):

Jsi bez viny?

Salomena:

Kdož mohl by to říci o sobě.

Hroznata (naléhavěji):

Rci: sám se otrávil.

(Po malé přestávce - hrobovým hlasem):

Ty mlčíš.

Salomena:

Běda,
pryč odvrací se v slzách líc tvá smědá;
teď cítím celou tíhou svoji vinu,
když nad mou hlavou ty též lámeš třtinu.
Co zbývá? Souzena jsem nyní již;
mám čekat, až mne k smrti zvlekou jiní?
Mžik další - života jen množí tíž,

(Na prsten svatební):

ty schránko zbylá, buď mou přítelkyní!

(Přitiskne prsten s jedem ke rtům):

Zoane, pomstěn jsi!

(Upustivši prsten z ruky potácí se.)

Lobkovic:

Signoro -

Berka:

Co to?

Salomena:

Týmž jedem zmírám z téhož prstenu,
jímž choť můj mřel, s nímž bral mne za ženu.

Hroznata:

Ó co jsi učinila? Pomozte!

Salomena:

Nic o pomoci; slovo s tebou jen.
Můj brzy skončen bude žití sen,
chci posledního mít tě zpovědníka:
já svaté věci chráníc bojovníka
smrt' dala tomu, jenž ji schystal sám;
svědč nebe, v činu mém-li jiný hřích,
i z toho se ti nyní vyznávám,
že z ňader vyšel láskou zničených.

Hroznata:

A já moh' pochybovat!

Salomena:

Odpuštěno -
být může-li mně kdy - -

Hroznata (přiklekaje k Salomeně):

Vše, Salomeno.

Salomena:

Dík, Hroznato!

(Zemře.)

Hroznata:

O běda, umírá!

Výjev 13.

Z pravé strany Jaroš a Ferrabosco. Předešlí.

Jaroš (k Ferraboscovi):

Což vedle útrap otčiny strast' naše?

Již pusťte mne, chci nést své rány sám.

(K ostatním):

Co dí má dcera k smrti manžela?

Kde je? Proč vstříc mi nejde?

Berka:

Obrňte

své srdce otcovské.

Jaroš (spatřiv Salomenu):

O, dítě mé!

(Klesá schvácen bolem.)

Ferrabosco (temně před sebe):

Smrt' bezděčná msty rámě předstihla.

Jaroš (probíraje se k vědomí):

Váš sňatek - dnů mých pozdních blaho, zdoaba,

a teď - mne kvapem opouštíte oba.

Proč mne tak tresceš - bez loučení v svět

jdouc jiný? - Tvrdým k tobě byl můj ret.

A snad šla's nesmířena, v trpkosti -

kdo starou leb mou z muk těch vyprostí?

Hroznata (pohřížen v pohledu na Salomenu):

Hle, úsměv zdobí líc'. Tak mře jen žena,

jíž vina nad soud lidský povznešena.

(Opona volně padá.)

Z 35 dramát, jež pro Národní divadlo o ceny vypsané konkurovaly, uznala pětičlenná porota (sestavující z pp. A. J. Vrchátka, jakožto předsedy, Fr. Kolára, Dra M. Krajníka, Lad. Stroupežnického a Jar. Vrchlického) ve své třetí, dne 13. srpna 1883 odbývané schůzi tragedii „Salomena“ s heslem: „Vox mea - vox vitae“ jednohlasně za dílo nejzdařilejší, kteréž ona jediné ku provozování na jevišti Národního divadla kvůli dosažení ceny odporučila.

Tragedie tato provozována poprvé o druhém slavnostním představení při otevření téhož divadla dne 19. listopadu 1883 jakožto první činoherní představení i první novinka vůbec.